

کوہاٹ

ناول

Ketabton.com

ایاں اللہ ترکز مے

ایم اے پینتو پینور یونیورسٹی

جونگڑہ

جونگڑہ

پښتو ناول

ایاز اللہ ترکزے

جونگره

۲

تول حقوق د مصنف په حق کېبې محفوظ دی	
دكتاب نوم.....جونگره	
ليكونکے.....ایازالله ترکزے	
كمپوزئن.....حبیب الرحمن صافی	
تأئیتل ڈیزائین.....محمد ابراهیم	
دچاپ ٹائی.....اعراف پرنترز	
محله جنگی پیښور ۶۰۰۸۵۲	
تعداد.....۵۰۰	
بيعه.....۱۲۰ روپی	

انتساب

د پښتو ژیې نامتو شاعراو د چارې یتې

د صنف بنه لیکو وال

ارواپساد استاذ فرید جان بابا

په نوم

د ایاز الله ترکزی ادبی شغف

د پشکلی او اعلیٰ کردار نه بغیر کامیاب ژوند تیروں نشي کیدا.

په ټوله نږئ کښی ادب د ژوند په هر اړخ باندې خپل کردار ادا کوي. چه شوک په څه نه څه طریقه د معاشری او ماحول بشه تحفظ غواړی انشاء پردازی کوي لیکوال ورته وئیل کېږي. د ژبې د عالمانو په نزد چه کوم قام د خپل خان او د خپل جهان بشه جاچ اخستې شي هغه قام ته د پرمختګ لارې پرانستې وي.

د تنقید تفہیم او تنقیح په حواله که موږ تأسو غور او کړو نو د تنقید برداشت کول نه یواخي دا چه غټه کمال دي بلکه د شخصیت د عظمت نتیجه هم ده. د علم و ادب خاوندان د خپل فن د عظمت په سبب تل ترتله ژوندی او یاد ساتلي شي.

څلمي لیکوال ایاز الله ترکزی د چاربیتی د فن د ماهر لیکوال او د خپل عصر لوپی آدیب او استاد اروابناد فریدجان پایا د سیوری ترڅنګ د کچوپوئ په زړه راښکونکې سیمه کښی د حاجی

جونگړه

۵

امان الله کردا په ۲۷ اکتوبر کال ۱۹۴۱ عیسوی کال کښی ستريګي
غېولپي دی او د خپل چاپيريال په رومانوی ماحول کښي دئه هم
لكه د واصل خان عاجز د آدبی ليک لوست او د شعروأدب تړکه
لکيدلي ده . ابتدائي تعلیم ئي د خپل کلې سکول ظاهر آباد نه چه د
اتم جماعت امتحان پاس کړو او لسم جماعت ئي د خمکنو د ثانوي
سکول خنه په کال ۱۹۹۱ کښي پاس کېیدي . د لسم جماعت
امتحان ئي د گورنمنټ کالج پېښور نه او د پېښور د جامعي نه ئي
د ايم اي پېښتو ډګري په کال ۲۰۱۰ء کښي حاصله کېیده .

ایاز الله ترکزی د آدبی شخفا په حقله موږد وئیلې شوچه
موصوف په ځانګړي توګه پېښتو اردو دواړو ژیو کښي د ليک لوست
شوق د جنون ترحدا ساتي د شعروأدب په میدان کښي هغه په
نظم او نشردواړو صنفوونو باندي کار هم کوي او چه کوم منظوم
منتشر ليکونه یئ زماله نظره خنه تیرشوي دی خو منتہب شعروونه

بيع دادي : ۶

ختم نه ہو کبھی دنیا میں محبتون کا سلسلہ
چاہے جتنا بھی بڑھ جائے نفرتوں کا سلسلہ

جونگہ

۶

تاریک رات میں کوئی جلتی چراغ ہے
دیکھا ہے تیرا چہرہ تو دل باغ باغ ہے

مُندِّلاتی ہے مستی تیرے اردگرد
یہ مست مست انداموں کو کیا سمجھوں

آزاد نہیں آیا ز ! عشق سے دنیا میں کوئی دل
کوئی عشق مجازی کوئی عشق حقیقی میں بتلا

آتی ہے تیری ہونٹوں پہ تنسم کبھی کبھی
جسے گرتی ہے صبح پھول پہ شبنم کبھی کبھی

دور سے مجھے جلا کر خود بھی جلوگے
اچھا نہیں صنم یوں دور تیرا رہنا

جونگدہ

۷

چپرہ کتاب سا، ہونٹ ہیں ورق اُسکے
لفظ آنکھیں، اُسے پڑھنے کو دل کرتا ہے

دیکھو! ایاز اُسے کتنی خوبصورت بنائی گئی ہے
اُس مصور کے آگے جھکنے کو دل کرتا ہے

میں نے چاہا ہے تجھکو چاہتا ہوں اور چاہتا رہوگا
رب سے مانگا ہے تجھکو، مانگتا ہوں اور مانگتا رہوںگا

تجھے چاہنا میرا کام ہے، تو چاہے جو بھی کہے
دل تجھ پہ آہی گیا ہے تو چاہے جو بھی کہے

دول کے راستے تو آپس میں جڑے ہوتے ہیں
خواخواہ دل کی بات میرے دل سے نہ چھپانا

جنثی وہ چھپیرہی تھی، محبت پروان چڑھتا تھا
ہورہا تھا ایاز کو یقین تکرار کرتے کرتے

جونګړه

۸

د دغې ليکوال ملګري ڈنتری صنف و پرمېږي کاوش ڈهغه
 و پرمېږي ناول ”جونګړه“ ڈموصوف ڈفکري استعداد یوہ داسی
 هنداره ده چه ڈچاپيریال رنګونه ئى ڈعائیلی ژوند اوضاع
 راغونډوي او ڈژوند پحقله سوچ ئى ڈخاندان جوړولو په اړه ڈ
 هغه ڈنالو کردارونه کوم دوا کسان چه ئى په نظر کښي ساتلي
 دی په معاشرتني نقطه نگاه سره بېئي خاوند ته آهيست حاصل دي
 او چه ڈچاله برکته په ټوله نږي کښي ڈانسانی نسل بقاده او د
 دغې غرض و غایت د پاره په دنيا کښي خدائې پاک ڈمورپلار
 غوندي لوې نعمت هم گرځولي دي .

ایاز الله ترکزې څلسي چه ڈجونګړې ترڅنګ ڈنتری
 لیک کومه طبع ازمانۍ کول غواړي او پښتو ادب کښي ڈنالو
 نگاريء د پاره چه هغه کومه سعی کوشش کوي په څانګړي توګه ئى
 ادبی خدماتو ته په درنه ستړګه گورم . باقی پاتې شو تکنیکي کمې
 بیشې نو ژوند ڈه راښان پهترین استاذ او قیمتی سرمایه ده او
 هر کله چه فکر ڈه انسان بنیادی ضرورت دې نو ڈوخت تیریدو
 سره په ڈموصوف په انشاء پردازی کښي ضرور ترقی پیدا کيږي

جونگړه

9

او که فکرونې ئى نېټه پاتې شی نو یقینى ده چه ڈ تخلیق په اړه به
تأثرات هم ګتېه وریامومي .

زءا د دغه ناول په حقله چه ایازالله ترکزې ئى لوستنکوته وړاندې
کوي ڈ خپلو مشرانو په تناظر کښي ئى داسي محسوسوم لکه واحد
یوسفزې چه ”ڈ نوى ژوند وړومې سحر“ شعری ګنډه ئى چاپ
کوله نو ډاکټر محمد همایون همایون چې په خپل تأثر کښي وئیل چه
واحد لا څلسي دې او دغه میدان کښي نو وارد دې خود ہشنغر
څخه ڈ غزل بابا پناغلي اکرام الله ګران چې وئیل چه برخوردار
که خپل ارمان ترسره کوي نو ڈ چاځه کاردي چه منع ئى کېږي او
څه وايم چه ایازالله ترکزې که ناول لیکل غواړۍ نو خامځادي
اولیکی خوهغه ڈ قاعدي خبره چه مونږ کله په اول ادنۍ کښي ڈ
خپل سکول په کلاس کښي ناست ۋۇ أروابناد محترم استاذ محمد
ظریف خانالمعروف بې مشر استاذ په متربنام انداز کښي چه بې ئى
درس راکاؤه مونږ هم په هغه آهئګ کښي داسې بې وئیل چه تغتیع
راوخله خط پري اولیکه لب اولیکه خوبنې اولیکه دا بې مو زده کول
چونکه ناول یو داسې نتری قیصی وي چه ڈ کوم خاص نقطه نظر

جونګړه

۱۰

لاندې ڈژونډا حقیقی او واقعاتی عکاسی کوي چرته چه مرکزی
 کردار ته ئى هیرو وائی او دغه هیرو په ذریعه لوستونکی ڈکائناټ
 ڈ حقیقتونو مطالعه کولي شی خود دلچسپی د پاره ڈتخیل په نسلکا
 رنگ صداقت ییانی او حقیقت نگاری پکبندی ڈناول خاصه وي نو
 مونږ ایازالله ترکزی ته څنګه وئیلې شو چه ګنډ هغه دې خپل ادبی
 شوق نه پوره کوي بلکه چه موصوف دغه ناول لیکل غواړی نوباید
 چه ڈناول تکنیکي آپرخونه ڈتفريح او مسّرت په رنگ کبندی را
 اونغاری عشقیه ، سیاحتی تاریخی بلند اخلاقی رنگینی دې د
 عصری تقاضو مطابق مریوط کړی او ڈخپل ناول روح یعنی
 پلات ، مکالمه نگاری انسانی کړډ وړډ او ڈماحول ژوندي
 تصویرونه چه په بنه اندازه کړې شی ځکه چه ناول ڈخپل دور
 ترجمان وي او ڈخپل دور ڈتھنیدیب عکاسی کوي ڈمنظر نگاری
 په ذریعه ڈرزم بزم ادلون بدلون او ڈتول ژونډ ژواک ڈ
 تصویرونو په مرسته مونږ ڈناول ڈکردارونو ڈ مختلفو آپرخونو
 مطالعه کولي شو .
 داناول ڈایازالله ترکزی ڈ هغه ڈ سوچ او بنه فکر نچوړ

جونګړه

۱۱

دې. بنه بشکلې او ضاع رنګونه ئى ڈلوستونکو د پاره راجور کېږي دی
خپل دغه هنرته وده ورکولو د پاره ڈېښتو نور ناولونه بايئد
مطالعه کېږي چه ڈيو څونومونه دا دی . ڈپرویز شیخ توده بکره ،
کوتله پيسه روپې ڈروح پې ، ڈبرگودر غاړه ، د صاحبزاده محمد
ادریس پیغله ، د حمزه شینواری نوې چېپې او نوې پښتون ڈغلام
حبیب افغانی مینه او فرض نور هم ډیر ناولونه شته چه ناول
نکارانو د پاره نوې لاري په ګوته کوي . خدائی دې او کېږي چه
ایاز الله ترکزې ڈڅمپو بنو صلاحیتونو په برکت ڈملک و قوم په
کار راشی . آمين .

ممتاز حسن ” دولت زی ”

د امن پحکله د ایاز الله ترکزی ادبی غوښتني او عصری تقاضي

د ایاز الله ترکزی ناول ”جونګړه“ د علامت نگارئ یوه
 بنه او سپیڅلې نمونه ده لیکوال نه صرف پنځل چاپیرچل پنځل
 سیمه بلکه په درسته نږئ کښی د امن داعی دی د ناول مرکزی
 کردار ساجد د یو داسې طیقې نمائندګی کوي . چې هغه په معاشره
 کښی د معاشرې د لاسه داسې کارونو ته مجبوره شي . د جیل جیل
 او د پولیس نور آفسران چې هغه ته د بنه ژوند تیرولو یادګیرنه
 کوي او د هر قسم مرستې او تعاون یقین دهانۍ ورکوي . په
 ماحول کښی د هغه کلاس نمائندګی کوي . چې خوک د معاشرې
 نه د منفي سوچونو وجود ختمولو د پاره هلي څلې کوي .
 ساجد ته چې کله د بلقيس موردا اووائی ”چې د بلقيس
 غوښتو د پاره خپل مورپلار راولیږه“ دا د ناول Turning
 point حیثیت لري . ولې چې نه خود ساجد مور او پلار وی . او

جونگړه

۱۳

نه خونور خلق هغه ڏ دي کار ڏ پاره ڏ ساجدا ضسانت کوي . اوس
دا ڏ ليکوال فني مهارت دي چې هغه ڏ خپل مرکزی کردار دا
مشکل خنګه حل کوي . ولی چې ڏ هغه هيرو ته په معاشره کښي ڏ
حياناك ژوند تيرولو ڏ پاره ڏ بال بیچ او ڏ بئخي ضرورت دي .
ساجدا چې په کوم انداز کښي ئان له خپل مورپلار ، رور ، او خور
پيدا کوي دا هم ڏ ليکوال تکنيکي مهارت دي .

”جونگړه“ ڏ مختصر پلات به ناول دي . پلات ئى به
مريوط او ګنهائي دي . ټول کردارونه ئې ڏ ژوند ڏ څه نه څه اړخ
عکاسي کوي . که دا او وائیلی شی چې خنګه یوه ګلديسته ڏ رنګا
رئک ګلونو او پانېو بشکلي امتزاج وي دغسي ناول هم ڏ مختلفو
کردارونو یوه ګلديسته ده . ولې چې ڏ ساجدا خيل خانه ڏ سوات ،
مهمند ، مهاجر ، آفریدي ، باجوره ڏ افرادو نه جوره ده او آخری
منظر خوئې ډير زړه رابشونکي دي . ولې چې ساجدد ڏ واده په
جوره کښي ڏ جونګري حفاظت په ډيره بهادرې سره کوي .

فضل مالک صاحب

”ښکلی جونګړه“

کله چې ڈ مخطوط قلمي نسخې په ټائیتل مې جونګړه ناول ڈ
بناغلي ایازالله ترکزئ صib سرف په نظر شو نو ډير ډير خوشحاله
شوم. ڈ نثر کې په ڈ سائنسى کتب جغرافیه ، میدیاکل وغیره پوره
شي . خوناول ڈ ادب هغه صنف دي . چې بغیر ناول ادب نیکړي
دي . ڈ نیکسرغې ناول پښتو ادب کښې په زاره اصطلاحات زمانه
قدیم کښې موجود ڈ . چې سترا صاحب دیوان شاعر عبدالقادر خان
ختک خلور سوہ کلونه تیرپه حماسی اولیکلو . دغه حماسی
داستانونه ڈ فیاض ڈ شهزاده بهرام او ګل اندامې شهزادگۍ ڈ
رومأن ټول خوبې نزاکت عشق و محبت او ساجی برابري شو شلزم
کلهم محسن او تقاضې پوره کوي . ڈ سماج ڈ ارتقاء سره دغه په
شعر کښې داستان ڈ ۱۸۵۷ء پسته په انگریزئ کښې ناول پښتو
ژبه کښې هم او پیژنداي شو . ڈ وینس شهزاده ترجمه شو . پیغله ،
ګل خان ، زركۍ سترا ګې چهاپ شو . نور ډير ښکلې ناولونه اولیکلې

جونگړه

۱۵

شو . خود خپلې نشري شعبه له رویه اسلوب او تیکتیک یې هم
نوئې شو .

ناؤل یو سیند چې ڈغونو رغو میدانونو چینې ورته رالویدی .
ګنې افسانې ډیر کردارونه ، مکالمات درلودې . ڈنور محمد ترکي
صیب سنگسار ڈبنګ مسافري او سپین غټه کتابونه دی . ڈمکسم
گورکي مور هم غټه کتاب ناؤل دي . څکه عالمان اديبان صييان ڈ
افسانه او ناؤل په منځ ضحامت نه ناولت رسماي ګړي دي . ظاهر
ده چه ڈافسانه په مقابل ګښې به کردارونه او مکالمې زیاتې
درلودې . او ڈناؤل نه به لازم ده کم وي .

جونگړه ڈايماز الله ترکزي ناولت دي . او ډيرې ښکلې او دلچسپ دي
. موضوع ئى هم دومره شپږ تيدلي نه ده . کېيت او ګيفيت هم لري
. پت او بسکاره اکاهي دواړه ورکوي . جيل خانه ګښې اکثر ڈپريت
په ورڅه قيديان ڈډوئ ڈکمی او د خرابو اوپرو جيلر ته شکایت
کوي ڈجونګړې زیور طبع به ئې پنکلانوره سوا ګړي .

محمد اشرف غنکين هشنغر چارسدہ

۲۷ فروری ۲۰۱۱ عيسوی

بسم الله الرحمن الرحيم

زما د ناول په حقله

نأ پوهېږم چې د ناول په حقله څماد لیکلوا حس خنګه راژوندې
 شوې دې نوچې خومره پام کوم نو هغه ناول چې ما لوستلو او د
 جملو شخه ئى محظوظ کيید د حميد کاشییری د اردو ژې ناول
 ”شکست آرزو“ زه هم په لیکلوا مجیور کرم .

هسي ناولونه خومې ډير لوستلى دی اوس هم ئى لولم او د لوستلو
 شوق ئى لرم خود پښتو ژې نامتو لیکوالې او د آدېي ھسن میرمن
 حسینه گل ”ملکه“ او سلمی شاهین ”که رنرا شوہ“ کوم هغه
 ناولونه دی چه د معاشرې او سماجی شعور عکاسی کاندی د دې
 ګران کار دا جونګړه زما آزمائشی کوشش دې زه د دې په حقله
 پخپله یو رائې نشم قائلوې بلکه ګران لوستونکي به د دې په حقله
 خپل ګته ور آراء چې راکوي زه یو جهان منته ورته وايم . بیا هم
 چه کومو ملګرو ما سره د دې کتاب په اهتماماتو کښی مرسته

جونګړه

۱۷

تعاون چه یعن کړي دی د محترم استاذ پساغلی متاز حسن دولت
 زی او د اوجتې پائې ناول نگار ماهر تعلیم او بنې لیکوال چې په
 دوآبه ادبیات کښی ئې په وړمې حل ناول متعارف کړي دی . د
 محترم پرویز شیخ ، پساغلی سليم راز او د هشنغرد ادبی خاورې
 ستر لیکوال او تذکرہ نگار محمد اشرف ”غمگین“ او پساغلی فضل
 مالک ټولو صیبانو شکریه ادا کووم چې د ناول په لیکلو کښی ئی زئه
 د انشاء په منشاء پوهه کرم غاړه به می بندوی چې د اروابناد
 واصل خان عاجز ، طاهر شاه طاهر او ریاض دیوانه نوم وانحلم
 چې بنې قلم کاران دی او چاچۍ د ادب په دنیا کښی ځما جنبات او
 احساسات د نظم او نثر دواړو صنفوونو طرفته راکړوی دی او نن
 چه زئه د جونګړې تر عنوان لاندې دا غپل کاوش تخلیق مې ما د
 پاره د ویاړ او خوشحالی باعث دی الله د اوکړی چې زما دا کاوش د
 ژونداو معاشرې د بنیګړې په کار راشی .

په درناوی

خاورې ایاز الله ترکزے

د نمر زېږي طلائی پلوشي د سحر د هوا په اوبړه سورې د خوشحالی د زېږي سره د جیل د کړکع د سیخانو نه وتي ، د هغه مخ ، سر او سترګې ئې بسکلولې او هغه له ئې د رهائی او د نوي ژوند په چپه خُله مبارکې ورکولې . او ولې نه ، هغه واقعی د دې مبارکې مستحق وو ئکه چې د یو کال د مسلسل د قیدویند د تکلیفونو برداشت کولو نه پس هغه د خپلوا رامانو نو او امیدونو آزادې دنیا ته روان وو . دا ټوان خوک وو او د څه حیثیت خاوند وو ؟ دا زلمسې د دیرشو کالو یو بسکلې ، بناسته لور دنک ټوان وو چې د خدائې په دې دومرة لویه دنیا کښې ئې هیڅوک نه وو . د ساجد زړه د خوشحالی نه ټوپونه وهل . د هغه په خیال کښې د جهانګير پوري ، قصه خوانی او ملحقه بازارونه او محلې تاویدې . د هغه په غورونو کښې د دکاندارو آوازونه او د هغه په سترګو کښې د دغه ځایونو تصویرونه وو . هغه خپلوا قیدیانو ملګرو سره ناست

جونګړه

۱۹

وو او ڏنوي ڙونڊ منصوبې ئې جوړولي چې په دیکښې يو جن کته
راغې او هغه ئى ڏجیل ڏبارک نه بهر کړو .

جن کته په ډکه خُله هغه له ڏرهائي مبارکي ورکړه او دې سره ئې
دا هم او وي چې ”صيېب دې غواړي“ . هغه دومره خوشحاله شو
چې ڏخپلو ملګرو نه ئې رخصت او اخنه پخته هم وانه غشتنه او هغه
سره روان شو . چې لبد مخکښې لاړو نو ڏجن کته په وينا ڏسيخانو
لوې گيټ ته او درېدو او ڏصيېب ڏ حکم انتظارئي کوو ، یوه شبيه
پس یو بل جن کته ڏسيخانو دروازې له راغې او وي وئيل :

”قيدي نمبر ۲۵ . نوم ساجد خان“

جيبلر دنوم اخستو سره خپل سر او ګرولو ، ڏجيبلر د سرو یخته ټول
په نوکري کبسى سپین شوي وو . یيائى خپله پوزه او ګروله او
سرئي اُوچت کړو نو مخي ته ورته قيدي نمبر ۲۵ ساجد خان ولار
وو دې لوړ څوان ته په کتو باندې ڏجيبلر د سرنه ټوبیع روستو
ظرفته په غور زيدو وړ نو ځکه ئې د سرنه لري کړه او مخي ته ئې
په ميز باندې کېښو .

جيبلر: ساجد خانه په جيبل کبسى دننه ستاريکارډ ډير زيات بنه وو هم

جونګړه

۲۰

دغه شان تاله پکاردي چي د جيل نه یهر هم خپل ریکارډ د نئه
سائلو کوشش اوکړي .

ساجد: ”سرجي: په جيل کښي چي روئي خومره په آسانه ملاوېږي
که چيرې هم دغه انتظام تاسو یهر هم اوکړئ نو انشاء الله ریکارډ
په خامنځایه وي“

جيبلر په خندا شو او دهه ئې اوکتل. خود جيبلر سر ساجد ته په
كتو سره په بار بار اوچتيدو او خکته کيدو باندې خوبېيدو نو ددې
په وجه دهه ئې په کرسئ کښي د ناستې وینا اوکړه .

جيبلر: ”ستا سزا پوره شوې ده څکه تاته د ناستې اجازت درکوم
او هغه هم خپل مخامنځ ناسته .

څما خبره واوره په دنيا کښي تول خلق د روئي په سختي سره د
میلاوېيدو شکایت کوي . په دې دنيا کښي چي اوسيېږي نو ډيرې
سختي به ستا منځي ته رائۍ ، روئي په سختي سره میلاوېږي خو که

سوچ اوکړي نوعزت د دې نه هم ډير په سختي سره ملاوېږي

ساجد: ”تیک ده“ ساجد سر او خزو لو ”چي په خیته کښي روئي وي
نو د عزت خیال به اوکړي او چه اوګې وي نو خواه خیال به اوکړي ،

جونګړه

۲۱

خیر او س خوبه زه په خپلولاسونو محنت کوم او حالله روزی به ګټیم
، خودا یقین یه ستا هم وي چه کوم عزت حرام خورو ته میلاوېږي
هغه حلال خورو ته نه ملاوېږي ”

جیلر: ”خیرتہ بیا هم خپل پوره کوشش کوه چه دوباره دلته رانشي
، او که په شرافت د ژوند تیرو لو نو بیا به د شریفانو غوندي دلته نه
رائي.“

ساجد: ”خو سرجي: تأسو خوتول عمر هم دلته او سیبدي.“

جیلر ورته په غصه کښی او کتل ، خو ساجد بیا زر اوئیلې .

”کوره تأسو غصه کېږي مه ، ما دلته داسي قیدیان هم اولیدل چې
غل نه وو خود غلا په الزام کښی نیول شوې وو ، او داسي هم دوچي
قاتل نه وو خود چا عزت د بچ کولو په وجه قاتل شو ، خو بیا هم د
هغه شرافت په خپل ځائی باندې او س هم دې ، سرجي: ما په خپلوا
ستړګو باندې لیدلی دی ، چې دلته ستأسو غوندي شریف سېږي هم
رائي ، څکه چې د جیل نه بېرد شرافت خه معیار نشته ، د قانون
ستړګه د شریفانو او خرابو خلقو په پیژنداو کښی اکثر ناکامه وي
“.

جونګړه

۲۲

جيلىرىكىم پاسىيدو او وئى وئيل

”ستاغوندې تعلیم يافتە خلقو سرە بحث نه شى كىدىپى ، خواورە تە يوانسان يېنىپى ، ستاپە زىرە كېنى بە چىراڭماۇنە وي ، ستاپە سترگو كېنى بە چىراڭخوبۇنە وي ، ولې تە نەغوارپى چە يوبىلى او خائىستە ژوند تىر كېپى .“

ساجد: ”غوارم ، خوزە بە پە دې معاشرە كېنى بە ژوند چىنگە تىر كېپى شە ؟

شۆك خوپىكاردى چە ماخوبىن كېرى ، شۆك خوچە ما د ژوند ملگەپى جور كېرى ، چە شۆك خوماھپىل ضرورت أوكېرى او ھما عزت أوكېرى“.

جيلىر: ”كە د چا عزت نه وي نو پە بىئە عىلونو باندىپى خېل عزت پىدا كويى شى ، كە تە يوازىپى أوسىيبدىپى نو تۈل خلق بە تاتە دشک پە سترگە گورى ، كە ھىما منىپى نو يوپى حياناڭپى جىنى سرە وادە أوكەرە ، دا واورە چە كله ديو انسان پە دنيا كېنى عزت نه كېپى ، نو هەغە د اول يو وپوکى شان خاندان جور كېرى اول د دەھقى نە پە ورە پىمانە باندىپى دېئىچى او يچونە عزت واخلى ، او يىا ھە د دې

جونگړه

۲۳

خاندان خلق غتیبې، او هم دا خاندان په مزه مزه غتیبې، او هم دې سره تر لري لري پوري عزت هم خوریدې، او يوهه ورڅه خلق اووائی چه دومره دلوئې خاندان مشریو محتنی او مشقت کونکې ساجد خان وو.“

ساجد: ”دیر خلق په مونږ کښي د شیخ چلی په شان په خپل سر باندي د آبرو شکرئ اینې وي او سوچونه کوي، چه خنګه به یو بشکلې کور او لوئې خاندان جوړ کړي، خود ژوند یوې لټې سره هغه ټولې آبرئ ماتې شي، او که چېرې زۂ هم داسې او کړم نوايا څماځوندي یوسزا خورونکۍ سېږي له به څوک خپله لور خور ورکړي؟“

جيبلر! ”ته خپل کوشش کوہ څوک جيئنځوبه کړه، او رشتنه نې او غواړه زۂ به ستا فسانت او کړم چه دا یو شريف سېږي جوړ شوې دې، اصل کښي مونږ غواړو چه د دې جيبل نه هريو قيدي بهرلار شي نو د شرافت ژوند شروع کړي، په دې وجهه مونږ ستاسو په شان خلقو سره تعاون د پاره تیاريو، او په دې کښي دا شرط دې چې ته به هم مونږ سره پوره تعاون کوي.“

جونګړه

۲۳

ساجد: ”تاسو ځما دومره حوصله زیاتوئ نوزه به ضرور تعامل
کووم، او زه تا سره په تلو تلو کښي دا وعده کووم چه د خپل
برداشت تر آخري حدہ پوري به د حالاتو مقابله کووم ، که چيرته د
یوې جينې د خندا نه یاد کومې مور د غېږې نه ماله مینه ملاو
شوا، نو هم د دغه مینې په آډه يه د عزت ژوند تیرو لو طریقې
ایزده کووم .“

جیلر د خپلې گرسن نه پاسیدو او وي وئيل .

”بېرښه ځما ستانه هم دا اميد وو، د یو شریف په شان ژوند
تیرو لو په لار کښي که تائه څه سختنې پیښې شوې، نو ته د خپل
علاقې تهانیدار سره ملاوې بده، زه به نن ستانه په نامه یو سفارشی
خط هغلته اولېږم ، دا واخله څه روپیع د عزت ژوند شروع کولو
پوري به ستانه پکار راشی .“

ساجد د پیسو اخستونه انکار او کړو او وي وئيل .

”سرجى ! ما د روپیع ضرور جړلی دي ، څکه چه ځما په خواه شاه
کښي ما ډېر ژړیدلې خلق لیدلې دی خوزه مجبور نه یم ، زما په
خپله محله کښي یو د کان د دھولي توب شته ، ځما نوکر به اکثر

جونګړه

۲۵

ماله ملاویدو له راتلو، او ماته به ئې وئيل چې د دکان کارښه
تیک تاک روان دې، ته دا پیسې چرته بل ضرورت مند ته
ورکړه .“

جيبلر ډير خوشحاله شو او ساجد سره ئې لاس ملاو کړو او ورته ئې
ووئيل زهه دا منم چه ته د دنه نه یو ډير بشه انسان یې، زهه تاپه
نيکو اميدونو سره رخصت کووم، الله د ستا حفاظت اوکړي ” د
سيخانو والا دروازه کهولاؤ شو، هغه د دروازې نه بھر شو او بیاد
جيبل د غټې دروازې په مینځ کښی وړه دروازه کهولاؤ شو او بھر
راوو تلو، ساجد چه د جيبل نه بھر راوو تلو نو کهولاؤ فضاء کښي ئې
سا واغسته، او وي وئيل اي آزادې ھوا او س زهه هم ستا په شان
آزاديم، د څنارو په شان به د جيبل په انګنېر کښي بندیدو د پاره
بیالاړ نشم، زهه خويو انسان یم او د نورو انسانانو په شان به د
آزادئ ژوند تیرو لو حق آغلم .“

ددکان نوکر ئې د استقبال د پاره راغلي وو، چه خپل مالک ئې
أولييدو نوزر ئې ورته سلام اوکړو، ساجدرانېزدې کړو او غاره
ئې ورکړه، څکه چې په دې غټه دنیا کښي د دهه د غاري والا بل

جونگړه

۲۶

هیڅوک نه وو، د جیل نه بهرو تلو سره ئې زړه توپونه وهل چې
څوک د اسې وي چه راتر غاره ئې باسم او د تنهائي دا ټول بداس
او باسم .“

نوکر : ”ساجده روره ستاد پاره می رکشه راوستي ده ، ته ماسره
لار شه او خپل د کان او ګوره او پوره د یو کال حساب او کړه“
ساجد نوکر په ملا باندي او تپولو او ورته ئې او وئيل خپل حساب
خان سره کېږدہ ، او که خه پيسې ډراوېری وي نوراکه ، زه نن
ورځ او شپه په ټول پنار کښي په آزادي سره ګرڅم .“

نوکرد جیب نه خه روپو را خکلې او ورته ئې او وئيل باقى د ټکنې
پيسې مې په یېنک کښي جمع کړي دی ، دواړه په رکشه کښي
سواره شول او ړومې جهانګير پوري ته لارل ، ساجد یو کال پس
خپله محله لیدل غښتل . دلته د دهه د درې کمرو یو کورو . د
لارې طرفته کمري نه ئې د دھوي توب د کان جوړ کړي وو .

ټکنېه غرمه وړ د نمر پنجې په زمکه لګيدالي او بنخي شوې وي . په
بازار کښي ډ خلقو یېرہ کمه شوې وړ دوکاندار انوله هم خوب
جۇتې ورکولې او سترګې ئې مرغۍ مرغۍ کیدې خو ساجد باندي ډ

جونګړه

۲۷

گرمی زورگری نه چلیدا ځکه چې ڈهغه ڏزړه په کائناټ کښې
خوشحالی په چپو او ڈسپرلو وبرمې په مستن او ګډیدلو وي. ڈ
ډیرې خوشحالی نه ڈهغه خپه په زمکه نه لګیدا . هغه ته ټوله دنیا
د ځان غونډی خوشحاله او مخلصه بنسکاریدا . هغه دا غوبنتل چې
خپله خوشحالی زرو دوستانو سره شريکه کړي او هغوي ته ڈڅل
آئنده ژونډ په بنډ او صحی طريقة تيرولو یقين دهانۍ ورکړي .
هغه په دې غرض بیل بیل دوست ته ور او ډبیوو.....خوڅوک هم
بېرنه راوتل ، دیو ګاونډی کور والا اوونډیل چه خاونډ مې اوده دې
، یو ورته اوونډیل چه هغه په کور کښی نشتنه .

ساجد نادان سېپې نه وو ، په هر څه پوهیلداو چه د محلې شریف
خلق دده نه څان ساتی ، په داسې محله او په داسې دنیا کښی به
څنګه اوسيږي او د چانه به مینه او غواړي ؟ ، څنګه به بیا د ځان د
پاره عزت او غواړي او یا جوړ کړي ، زړه ئې مات شو او نوکرته
ئې اوونډیل .

” ته ڏکان کھولاو کړه او کینه ، زه به د شپې ناوخته راڅم په مزا
مزا به دې محلې والو ته یقين ورکوم چه ساجد بدمعاش مړ شوې

جونګړه

۲۸

دې ، که تأسو لګه مینه ورکړه نو هغه به هم ستاسو په شان شي او
يو شريفانه ژوند به تيروي .“

دائې اُوئيل او د محلې نه روان شو ، بیا د قصه خوانې په کوڅو
کښۍ پيدل گرځیدو ، او د دې کورونو او ڈکانونو په خواه کښې
تيريدو خلقو ته ئې ډير په مينه کتل ځکه چې د قصه خوانې دنیا د
دئه د بروکوالى نه خپله دنیا واه ، دلته اوسیدونکي خلق د دئه خپل
خلق وو ، خو خپل رشته دارئې نه وو ، صرف د قصه خوانې سره ئې
رشته تېړلې واه ، ځکه دا چانه پېژندو ، او دئه ټولو ته په مينه مينه
کتل د دئه د نظره ډيرې خائسته جينکو تيرې شوې ، دجيبلر خبره
ورته راياد شوہ چه خان له خوک جينې خوبنه کړه ، او بیا ئې خپله
ناوې جوړه کړه او د یونوي خاندان ابتداء او کړه د دنیا په دې
دستور باندې به درته عزت ملاوېږي ، خو هغه بسکلې جينې به
خوک وي چې د دئه په نصیب کښۍ لیکلې شوې ده ، اکثر به ئې
جينکو ته ډير په مينه مينه کتل ، خو اکثره جينکو به د دئه طرفته
کتل هم نه . بعضې جينکو به ورته خالی یو سرسری نظر سره
او کتل او تيرې به شوې ، لکه چې خوک ملنګ په فت پاتهه باندې

جونګړه

۲۹

ولادروي .

دوه جيښکۍ د دئه په خواه کښي تيرې شوې ، یوې خپلې ملګري ته
اووئيل

”دا خه ځنګلی دې لکه په مودو مودو ئې خپل شکل په شيشه کښي
نه دې کتلي“

دئه چې په خپل مخ باندي لاس وو هلو نو بېرہ ئې ډيره غټه شوې
و، او چې خپلو کېږو ته ئې اوکتيل نوديو کال زړې جامي وي، په
اصل کښي جيل ته د تلو په وخت د دئه نه ئې خپلې کېږې اخستې
وي او د جيل کېږې ئې ورکېږي وي او سچى د جيل نه واپس
راوړلو نو خپلې کېږې ئې واپس ورکېږي وي .

زرلاړو او یونزدې حمام کښي ئې خپل مخ په آئينه کښي اوکتلو
نو خپل ځان ته ئې غصه راغله ، د دئه نه د آزادۍ په خوشحالۍ کښي
دا هم هير وو چې خپل ځان او ګوري چې سېږي بشکارم که ځنګلی او
آیا ځنګلی سره هم چا مینه کېږي ده .

هغه زرزر په منیده خپل دکان ته لاړو ، اول ئې حجامت اوکړو او
بیا ئې یو بشکلې سوت رواخستو او د لمبانه پس ئې واغوستو نو چې

جونگړه

۳۰

په شیشه کښی ئې اوکتل نو ځان سره ئې اوئیل اوس د څنګلی ته
انسان جوړ شوي، په دې کښی د کورور اوهلې شو ده چې دروازه
کهولو د کړه نویوه غنم رنګې جینې په ور کښی ولاړه واه. او په
لاسونو کښی ئې خیرنې کېږي نیولې وي. .
ساجد په زړه کښی اووئې.

که دا جینې را ته ملاو شوہ نو واده به ورسه اوکړم او د دې ټولې
کېږي به هم وينېم.

ده ترینه تپوس وکړو ”ته شوک ئې؟“
”جینې ستړکې اوږډولې اووې ويئل. ته شوک ئې؟ او ځماد جانې
په دکان کښی خه کوي.“

ساجد ورته اووئې ”دا ځما کوردي. او جانې ځمانوکردي. او ځما
په دکان کښی کار کوي.“

جینې خپل لاس د ګډا په انداز او خوزولو. ”زړه د دکان سوت
دې خه اچولي دي چې اوس د کور مالک هم جوړ شوي. جانې سره
ځما خبره شوې ده. هغه به ماسره واده کوي. ما په دې کور
کښی ساتۍ او روزانه به ځما کېږي وينې.“

جونګړه

۳۱

ساجد خپل سر او ګرلو او جانی ته ئې آواز او کېو . هغه په منها
منها راغې . بیا ئې چې جینې اولیده نو جک په جک او دریدو .
ساجد ترینه تپوس او کېو .

”وايې کنه دا خه حرکتونه دی . ولې ته به د واده نه پس دا ځما په
کور کښی ساتې؟“

جانی په رېيدو روپیدو کښی اُونئيل ”خفه کېږډ مه روره . ما خو
داسي سوچ کېېي دو چې او سخوبه ته جیل ته څې راهې او دا کور
به خالی پروت وي . نوماځکه وئيل چې ځمای دېنځې او بچو پکار به
راشی .“

ساجدد جانی لاس اونیولو او یوې کمرې ته ئې راخکلو او ورته ئې
اُونئيل ”دیخوا راشه تا سره یوه ضروري خبره کووم“ کمرې ته
چې ننوتونو بهر ګولی ته ئې کتل چې چرته هغه جینې رانشی . خو
هغه هم هغه شان دروازې سره ولاړه وله . او بیا ئې ورته رو شان
اُونې .

”تا دا جینې خنګه ګيره کړه؟.“
جانې په خندا شو او وي وئيل . ”څه درته اُنئيم روره تر

جونګړه

۳۲

او سه پوري راته دا پته نه ده لګيدالي چې دا مې گیره کېږي ده او که
حه ئې گير کېږي يم. دا ډيرة غريبه جيني ده. دې سره د کپرو د
وينځلوبیسي نه وي. ماورله بغیر پیسو اوینځلې. د هغه ورځې
نه دا په ما باندې مهريانه ده. که چرته ګرانى نه وي زياته شوي او
د وينځلوریتې نه وي اوجت شوي. نو دې به ځما په شان د یو
دهوبي په ځائي چرته د شهزادګانو خوبونه ليدل.“

ساجدد کور ګولی طرفته وکتل او په سوچ کښي ډوب شوچي دلته
ګرانى دومره زياته شوي ده، چې د کپرو وينځلود پاره جينکې

خپل صفا بدانونه پیش کوي؟

ساجدد: ”خه وايه کنه: هغه تاله دې کمري ته رائي.“

”رائي کله کپرو وينځلو له رائي او کله هي هي هي داد
دئه د شرميدو یو انداز وو. ساجدد ورله په ملا یو ګزار ورکړو او
ورته ئې اوئې څه شابه تبنته. د دې نه پس که هغه د واده نه
مخکښې راغله نو د دکان نه به د نیغ او یاسم.“

جانې په مندا دروازې ته لارلو. او ساجدد کمري کښي شيشې ته
اودريدو او په زړه کښي ئې اوئيل چې.

جونګړه

۳۳

”زءَ ديو صغا او پاک ژوند د پاره د جيل نه راوتي يم . ماته هغه
مينه نه ده پکار چي د دهولی توب په خرابو کپرو کښي پته وی .
زءَ به د خپل کوشش مطابق دا ګندا ويئنهم . چرته یوه جينع به
ګورم او خپلوم به ئې . چي د غربی او د ګرانډ د وڃی نه ماله راشی
بلکې زءَ به د هغې د پېچې توب نه متاثره کېرم نویا به ورسرا
حُم . بس هم دا به حماد خونې جينع وی .“

ساجدد کور نه بھر راووتلو او د خپلې خونې جينع په تلاش کښي
ګرځيدو . نو ولې د خپلې خونې جينع چرته په لار کښي ملاویدې
شي . دا ډير وخت او صبر غواړي . بیا که چرته قسمت مهریان
شي او خوک اچانک ملاو شی . په دې دې کښي یوه میاشت تیره
شوله . خودې د وخت فرهاد ته چرته جينع ملاو نه شوہ . ټکه چه
دې د ملاوې په بازار کښي خالصه مينه چرته ملاوېږي . د جيل
نه دوہ ورڅې پس د خپلې علاقې تهاني وala هغه غونېتې وو . چې
کله هغه هلتہ اور سیدو نو تهانيدار سره د هغه د محلې خلور
کسان ناست وو . تهانيدار چي ساجد اولیدو نوزر پاسیدو او لاس
ئې ورسرا ملاو کړو . هغه شريفو کسانو چي دا اولیدل نو حیران

جونګړه

۳۳

شول. ئکه چې د قانون یو محافظه د یو سزا یا یافته سېرى سره د پغیر راغلې په انداز ملاویدو . بیانې ساجد ته هم د ټولو په شان د کیناستو د پاره گرسن ورکړه . بیانه نیدار په خپله گرسن کښی کیناستو او وئې وئیل.

”ساجده د جیل نه ستاریکارډ مائه ملاو شوې دې . په دې ریکارډ کښی د جیلریو خط هم دې . چې په هغې کښی د ډی. آئی. جي سفارشی دستخط هم شامل دې . لهذا که چرته د نیې شپې هم درته څما ضرورت پیخ شی نو انکار به درته نه کووم .“
د ساجد په سترګو کښی د خوشحالی اوښکې راغلې او وې وئیل.
”تهانیدار صاحب! زه بې ستادا احسان چړې هم هیرنډ کرم او چړې به درته هم د شکایت موقع درنډ کرم . تأسوته یو درخواست کووم که چرته څما خلاف څه شکایت راغلو نوما د صفائی د پاره ضرور راغوارې.“

”بې شکه . مائه هم د دې د پاره دلته راغوبتې یئې . ستاد محلې دا خلور شریفان ستاخلاف د شکایت د پاره راغلې دې . ماد دوی د ژبې نه ستانوم آوریدو سره دوئ ته صفا و وئیل تأسو چې د چا

جونګړه

۳۵

خلاف شکایت کوي. اول به هغه مخامنځ راغواړو. اوس ته راغلي تو
حکه ستاپه مخامنځ ترینه تپوس کوم چي د وي ته ستانه خه
تکلیف دي؟.“

یوسېږي په کرسئ کښي اېخ بدل کړو او په اينختیدو سره ئې
ووئيل! ”انسپکټر صېب! چي قانون د ساجد حمایت کوي نو یا
څمنډر خه مجال چي مونږ به خه او وايو.“

انسپکټر او وئيل. ”که د ساجد غلطی وي نو قانون به د ده هسي
پسې حمایت نه کوي . ته چې خه وئيل غواړي بغیر د خه جګک نه
وایه“ دوئيم شريف سېب په گرسئ کښي نیغ شو او اوې وئيل .
مونږ شريف خلق یو. زمونږد په کورنو کښي څوانې ، لوريانې او
خویندې دی . مونږ غواړو چي زمونږد په محله کښي داسې یو سېبې
هم اونه اوسيېږي چي باں بجه داره نه وي .

او د چاچۍ ریکارډ منځښې نه خراب وي . د داسې خلقو د لاسه
مونږ د شپې په سکون سره چرته اوده کيدو شو .“

” او جي .“ دریم سېب او وئيل اکثر د غلا و سوسه راسره وي .
انسپکټر او وئې . تأسو خلقو ته صرف د دې خبرې یړه ده چې

جونګړه

۳۶

ستاسو په محله کښی غلا اونشی . زهه د دې تهاني انچارج يم .
او س درته د دې ځائي رجسټرکهولاؤوم او درته ئې بشائمه چې د
یوکال په مینځ کښی کله چې ساجد په جیل کښی وو نو ستاسو په
محله کښی خومره غلا ګانې شوې دی . او ډیر غله نیولي شوی هم
دي . او باقى به هم زر اونیولي شي د ساجد دې غلو سره هیڅ تعلق
نسته . نو بیا تاسو د ساجد په موجودګئ کښی په سکون سره څنګه
نه شئ اوسيديپ ؟ . ”

دلک ساعت د پاره خاموشی شوہ . کیدې شي دغه خلقو خوڅه جواب
د پاره سوچ کولو . انسپکټر اووئيل .

”مونږ پولیس والا د غلو او بد معاشانو یو اصول ډیر نه پیژنو او
منوئې هم چې چرته یو غل یا بد معاش په خپله محله کښي نه غلا
کوي او نه بد معاشي کوي . یو شریف سپې د بل شریف سپې د
جيښ نه خوڅه پتولې شي . خو یو غل د بل غل جيښ کله هم نه وهی
، بد معاش په زړه کښي هم ډيره لګه ايمانداري ضروري وي . ”
ساجد اووئيل ”سرجي . زهه تقریباً د دې بنار ټول غله او بد معاشان
پیژنم . زهه دې شریفو خلقو ته یقین ورکووم چې څما په موجودګئ

جونګړه

۳۷

کښی په یو بدمعاش هم زموږ محلی ته رانشی ”
 چاپه جواب کښی هیڅ هم اونه وئیل . ئکه چې هغوي د ساجد په
 خبرو پاندي یقین نه کولو .
 انسپکټر د دوئن له تپوس اوکړو
 ”آیا تاسو کښی د کوم یو لور خور ته دا شکایت شته چې ساجد
 هغوي ته په غلط نظر سره گوري ؟
 یو شریف سپری د ګرسی په بازو پاندې لاس کېښودو او وئي وئیل
 ”د چا مجال دي چې زموږ لوریانو خویندو ته به په غلط نظر
 او گوري . موږ به د هغه ژوند ګډاډ کړو .“
 انسپکټر او وئیل . ”چې ستاسو په ځان دومراه اعتیاد دي نو دله د
 څه خبرې شکایت کولو له راغلي وي ؟ . که یو کس ستاسو په شان
 شریفانه ژوند تیروں غواړی که تاسو د هغه ډاډ ګیرنه نه شع کولي
 نو داسي مجرمان به د قانون په ذريعه تر کومه په صحیح لاره
 راوستلي شي ؟ زه تاسو ته یو درخواست کووم چې تاسو د خپلې
 همداړدي او مینې سره او په روغ نیټ سره ساجد ته د یو بنه ژوند
 تیرولو موقع ورکړئ .“

جونګړه

۳۸

چې کله مونږ ټول په جمع د دئه عزت شروع کړو نو دا به هم دغه عزت
ساتلود پاره کوشش کوي چې مونږ ته د دئه د طرفنه خه شکایت ملاو
نه شي.“

انسپکټر د ډیر وخت نه دوی پوهه کول او دوی په آو سره د آو
وئيلو د پاره مجبوراً سرونه خوزول . بیا دوی ټولو د ساجد سره د
تعاون کولو وعده او کړه او د هغه ځائی نه لارل د دوی د تلو نه
پس ساجد ته انسپکټر او نیل .

”په دې دنیا کښي ځان د پاره یو بنه ځائی چورول ډير سخت کار
دي . زمونږ خلق هم څه عجیبه دي . څوک چې په غور زیدو او ويني
نو زړه خوبتیا ورسره کوي او چې څوک په ترقئ او ويني نو د حسد
دوجي نې شکایتونه کوي . تاخه سوچ کړې دې چې په داسي ماحول
کښي به د ځان د پاره ځنګه ځائی پیدا کړې ؟ .“

”ماله جيلر مشوره راکړې وړ که چيرې زړه یوازې او سېدېم نو ټول
به مائه بد عمله او بد معاش وائی . نو ځکه ماله چيرته یو جينې
سره واده کول دي او د یو بنه کور په شکل او سېدل دي . ځکه چې د
ښه په او بچونه او د یو بنه کور نه بغیر په دې معاشره کښي عزت

جونګړه

۳۹

چوریدی نشي .“

انسپکټر په هو سره سر او خوزولو .“ دیره بنه مشوره ده . تاله زر
ترزره په دې یاندې عمل کول پکاردي .“

”خوشک به ماله لور راکې ؟ زئنه غواړم چې خوک د غریبیع نه
مجبوره وي او ما بدمعاش ګنېږي او بیا هم ما سره خپله لور ، خور
اوتبې . زئه د نورو د مجبوري نه فائده اخستلو سره خپل کورنه
چورومه . زئه په دې تلاش کښي یېم چې خوک ما په مینه ځان ته
غارې پاسی .“

دې وئيلو سره هغه د تلود پاره او درېدو . انسپکټر ورسره د تلو
لاس ملاو کړو او وئې وئيل

”Ҳمانیک اميدونه تا سره دی تاله به ضرور چرته د یوې نیکې
جینې رشته ملاوېږي .“

د دې نه پس ساجدد مینې په تلاش پسې او تلو . خودا په ظاهره
مفت ملاوېدو والا خیز دنیا کښي دیر په ګرانع سره ملاوېږي .
څکه نو دې پسې سرگردانه ګرځیدل وي .

ساجدد خپل ژوند د ملګري په تلاش کښې سروهلي ، بر وهلي ،

لئ په لئ ګرځیدو . په بازار ، په لاره ، په پارکونو او چوکونو کښي
ئي ډيرې ڏنظرة تيري شوي . په ډيرو ډي سترګي خوبدي شوي . ڏ
ډيرو په وبدموې زړه ګل وګلزار او ذهن ياغ وبهار شو خو یوې هم
چري په خطأ هغه ته او نه کتل . یوه هم ڏ هغه ڏ نيمګړي ژوند
درمان جوړ نشوا . هغه لکه ڏ شوکيدالي او پريوتلى ګل ڏ هري ګل
اندامې ڏ څو لاندې پاندې او ريزه ريزه شو خو چا هم هغه
اوچت نه کپو او چا هم ڏ زلفو په ول کښې ځائي ورنکپو ، ڏ هغه ڏ
زړه په پردا به دغه ټولي حسینې او مه جبینې تلي راتلي او رو رو
به وتلي .

کله کله خوبه ڈھنیا ڈھنلو نه و بالخصوص ڈصنف نازک
نه ڈلبی رخی په وجہ کرکه او نفرت پیدا شو . هغه ته داسپی معلوم
شوا چسی هغه چرتہ ڈلبی دنیانه راغلی دی او دی دنیا او دی بسار
کنبی بالکل اجنبی دی . هغه ته ڈڑوند ڈیوپی داسپی ملگرپی
ضرورت وو چسی ڈھنے ڈڑوند تعمیر اوکپی چسی ڈھنلو په نظر
کنبی هغه ڈسپیتوب او عزت مقام حاصل کپی .
یوه میاشت پس دئے یه آرم سنتیاگم کنسپت یوه چینے اولیدہ که

جونګړه

۳۱

چرته صرف دئه ورته کتلې وي نو خه خبره نهه واه . دا به د همیشه په شان کتلوا سره دجینې په خواه کښی په مایوسې سره تیر شوې وو . خوپه اصل کښی دې جینې هم دئه ته کتلې وو . دیو څل کتلوا نه پس په دوئم څل هم کتلې وو . او چې کله ئې په دریم څل او کتل نو د غور حیدو په انداز په چمن کښی کیناستو .

دئه ته خو تر نن پورې چانهه وو کتلې ، ډیره موده پس د دئه د زړه د کور په ور باندې چاټک ټک کېږي وو . او هغه هم درې څله . نو دئه د زړه د روازه کهولاو کړه او په چمن کښی کیناستو . هغه لبډه لري د نهر په غړه په یېنج باندې خپلو ملګرو سره ناسته واه .

ساجد دیو شاعر په شان د هغې د حُسن تجزیه نهه شوہ کولې . پس د دئه د پاره دومره کتل هم کافی وو چې جینې ډیره بنکلي ده او دئه ته ئې درې څل کتلې دی . د دریو عدد ډیر بشه وی . الله درې څل توبه قبلوی هم دا د کال په دریمه میاشت په دریم تاریخ پیدا شوې وو . د دئه د کور کمرې درې دی . او درې څل چیل ته هم تلې وو . په نکاح کښی به درې څل قبلوی . او دې جینې درې څل

جونګړه

۲۲

دئه ته کتلى وو.

لبروخت پس هغه جينې د خپل ملکرو سره پاسیده او ريسټورنټه
ته لارل. ساجد هم دوي پسي لارلو. او بیا هلتنه یونځالي ميز ته په
گرسئ کښي کیناستود دئه نه لبډه لري په ميز باندي هغه ناسته وله
او دئه ئې کتل بیرا هغوي ته يخ بوتل په ميز باندي کېښودو.
دئه هم بيره ته د هغې په شان د بوتل آرډورکړو. چې کله بوتل دئه
له رالونو دئه اوکتل چې جينې شريت په یو ګلاس کښي اچولو. دئه
هم خپل شريت په یو ګلاس کښي اچول شروع کړل. جينې ګلاس
أوچت کړو او یو وړوکې شان ګوت ئې ترينه اوکړو او بیا ئې ګلاس
په ميز باندي کېښودو. دئه هم دغه شان اوکړل. جينې چې د دئه دا
حرکت اوليدو نو خپله لوپته ئې خمول شروع کړل. نودئه هم خپل
کالر تیک کول شروع کړل.

څه وخته پوري دا سلسله شروع وله. هغې به چې څکلود پاره
ګلاس اوچت کړو نو ساجد به هم خپل ګلاس اوچت کړو. یو حمل
جينې ته اچانک انتروشی راغلو. د آن آن.....کولو سره ئې د
انتروشی د پاره خُلۀ کهولاو کړه. نو د ساجد خلۀ هم کهولاو شوہ

جونګړه

۲۳

جینې انتروشی اصلی وو او د ساجد نقلی وو. خو دواړو ته د انتروشی نه داسې دیکې ملاو شوې چې د دواړو د لاسونه ګلاسونه پریوتل . درېستورنټ یېړاګان او نورو خلقو دوئ ته په حیرانتیا سره اُوکتل .

عکه چې دواړو ته د انتروشی حادثه په یو وخت راغلي واه . چې یېرا د دواړو میزونه صفا کېل او لارلو نود جینې خواکښی ڈجینې ڈلې نه یوه میدم پاخیده . ڈساجد خواکښی په یوه کرسع کیناسته ، مسکی شوہ او په رازدارانه اندازې اووې .

”خوانه ! د عشق په اول کښی داسې زکام اکثر کېږي او انتروشی رائۍ . زهه د ډېروخت نه داتماشه گورم . زهه ڈیوې خبرې بشنځه یم زر زر څماد سوالونو جوابونه راکوه .

”آیا تا واده کېږي دې ؟“

”نه جي مالا واده نه دې کېږي .“

”د کرايه په کور کښی اوسیپې که خپل کور ډ دې ؟“.

”جي . په خپل کور کښی .“

”نوکري کوي او که کارویار ؟“

جونگړه

۲۳۷

”د دهولی توب کاروبار کوم په جهانګیرپوره کښی می خپل دکان

دې د دهولی توب“

ستا مورپلار، قوم قبیله یا رشتہ دار؟ زما مطلب دې زړه هغوي

سره لیدل غواړم.

”په دې دنیا کښی څما هیڅوک نشته“

”نویا به دې چینې سره واده څنګه کوي؟ څوک خو ستا مشرپکار

دې . ستا په خپلو کښی ستا د ضسانت والا څوک خو به وي چې دا

ثابته شی چې ته یونیک او بشه کردار والا هلک يې.“

ساجد دیر په فخر سره اړوئیل. ”جي څماد علاقې تهانيدار به څما

ضسانت درکوي.“ پېښت

”څه څه.....څه مطلب؟. مېډام کرسئ زر روستو طرفته کړه .

”په تهانه کښی خود غلو او بدمعاشانو ضسانت کېږي. آیا....آیاته

هم....؟

”جي هو. خوزه اوس یو شريف سېړۍ جوړ شوې یم . د سنتېل جيل

جیلر صېېب . د پولیس چې . آئې . جي صېېب ، او څماد علاقې

تهانيدار صېېب به دا ګواهی ورکوي چې زړه د شرافت ژوند تیرو م

“

”داته چې د خومړه افسرانو حواله راکوي . د دو تعلق خود غلو او
بدمعاشانو سره دی . ته ضرور سزا یافتنه یئې هم د دې وجوې نه د
دوئ سره پیژنڈارلی شوې ده . ولې چې یو شریف سېږي د داسې
افسرانو ضمانت نه مخکنې کوي .“

”گوره میدم تاله پکار دی چې ما سره نیکی او کېږي . زه لکه ستاسو
د خاندان یوې شریفي جینې سره واده کول غواړم .“

”یره ھا . نو د دې جینې خه جرم دې چې زه نې تا سره واده او کرم
اوې عزته نې کرم بس یاد لره ادي نه پس د دې جینې ذکر په
ژیه رانه ولې . د دې طرف ته په او چتو ستر گو هم اونه گوري . اونه
د دې پسې روستو راروان شې . گنې زه به په تهانه کښی ستا خلاف
شکایت درج کړم .“

دې ده مکی ورکولو سره میدم خپلې ډلي له لارله . او خپل بیل نې
ورکړو . او بیانې دغه جینې او نور ټول راروان کړل او ده ته په
غُصه غُصه کتل . بس دومره ده مکی کافې وه په تهانه کښی به ستا
خلاف رپورت اورسی او س ده دې جینې پسې تلو سره خپل

جونگړه

۳۶

ريکارډ خرابول نه غوبنتل هائي پشکلې جينې چې د ئه ئې په مينه مينه کتل . په نفرت سره ئې ترينه و اخسته په ژوند کښي ئې چې خوک په ړومبې څل خوبن کړي وو د هغې د یېلیدو نه پس ئې دا تجربه او شوہ . چې صرف په عشقیه انداز کښي ستړګي جنګلو سره جينې نه ملاوېږي .

که د قانون محافظه ئې ضمانت او کړي بیانې هم د هغه پشکلې جينې لاس په لاسونو کښي نه راتلو . ځکه چې د جينې والا د هلک تر او سه پوري چال چلن ته ګوري . او که چيرته سزا یافتنه وي نو بیان خو شوک چرته یقین کوي . یا یقین ورکولي شی چې د واده نه پس به د دې هلک چال چلن ټیک شی . صحی خبره ده چې ټولو جینکو والا تعليم یافتنه او ګټې والا خلق خوبنوي او په سزا یافتنه باندې لارې هم نه توکي .

هغه تر خو ورخو پوري د هغه جينې په سوچونو کښي پروت وو . بیان خو څله هغه پارک ته لارلو . چې د لري نه په پته ئې یو نظر او ګوري . نو دې کېيدلی زړه ته خوبه ګوندي ټه قرار ملاو شی . نو بیان هغه په نظر رانګله کیدې شی د دې مورپلار هلتنه تمل د دې

جونګړه

۳۷

وجي نه پريښو دل چي او س دې پارک ته يو سزا يافتنه رائحي .
دءا آخر په رو رو خپل زړئ پونې کړو چه هغه جينې مړه شوي ده .
د دې په وجه په نظر نه رائحي . په مړي باندي ټول عمر ژړا کول د
هوبنیار توب خبره نه ده .

شءه درې میاشتی پس بیا یوہ جینې ملاو شوہ او بالکل په رښتیا
ملاو شوہ . ځکه چه په بسارکښی هنګامې وي . پولیس په خلقو
باندې لایهی چارج کولو او هغه په یو منها راخوشی وہ او ده سره
أوجنګيده او په یرہ کښی ئې اونيل
”مم.....ما بچ کړه ما په څه تحریک کښی حصه نه ده اخستې
دا پولیس والا به ما اونیسى او تهانې ته به مې بوئی ما بچ که ما بچ
که.“

ده دهغې لاس اونیو او یوې کوڅې ته ئې راخکله . د لاس نیولونه
پس ده ته احساس او شوچۍ دا خومړه نازکه ده . د ده نه ټولې
هنګامې هیرې شوې ځکه چې دهغې د بدن خائست تباہی کوله .
ده هغه دیوې کوڅې نه بلې ته او د بلې نه بیا بلې ته بوتلوبولو
کښی دهغې د مخ د خائست په تماشه وو . لکه د سمندر چپو په
شان هغه ده په یو لاس کښی آورېیده را اورېیده د ده نه د آرمى
ستېډم والا جینې بالکل هیره شوې وہ . ځکه چې ده سره د تلو والا

جونگړه

۳۹

جینې سره محبت لکه د پېرولو د اور په شان یودم لګیدلې وو.
 د ئا په زړه زړه کښي پوليس والا ته دعاګانې کولې . خکه چې د دوى
 د لایه په چارج په وجه د ئا ته دومړه بنسکلې جینې ملاؤشوا .
 خلورمي کوڅي ته رسیلوا سره د یو کور دروازې سره اودریدل
 جینې د ستري والي نه په تیزه تیزه سا اخستلو کښي اوئیل .
 ”ستا ډیره ډیره مننه ځما کور را رسیدو. ته ډير پنه انسان ئې تا
 ځما مدد اوکړو اوړه ډیچ کرم زه به ستادا احسان هیچرې هم هیر
 نه کرم.“
 ساجد په زړه کښي اوئیل چې په خه خبره لک او دریدل پکاردي
 د سوچ سره د ئا چانک اووئي .
 ”په دې کښي د احسان خه خبره ده ته دومړه بنه یې په چې زه
 ستاد پاره د سربازی هم لکووم که د خوبنې وي نو امتحان
 واخله .“

جینې په حیراتنيا سره سر اوچت کړو خو چې ساجد سره ئې سترګې
 ملاؤ شوې نوزر ئې خکته کېږي . د هغې د اننګو شرميدلې سوروالۍ
 دا بشکاره کوله چې چيرته په ژوند کښي په ړومې حل څوک د دې

جونګړه

٥٠

د پاره د سریازی لکوي . هغه چپ شوہ او خپل کور کښی په برنډه کښی روانيه شوہ . د هغې درو رو او اودرېدو والا تک نه پته لکیده چې تلل ئې زړئ نه غواړي .
ساجد خان سره په سوچ کښی شو .

”نه خو خپل کور ته راوسیدې . اوس په الله خبر زئه چرته کېږيم . باره نګامې دی کېدي شی چې بیا د پولیس ډانګو سره مخامنځ شم .“

جینئ ته اچانک د خپلې غلطی احساس اُشو چې اوس هغه کس چه زئی راوسولم او دې په هنګامو کښی سروهلي پرېږدم . نوزر ئې اونیلې .

”نه لک اودرېډه څه زرارهم“

دې وئيلو سره هغه کور ته لاره برنډه خالی پاتې شوہ خو جینئ د ساجد په ستړکو کښی پر ته وړ . دئ په ولاره ولاره دعا او غونښته .

”یا الله کیشتی مې تیره کېږي ته ټه روغ نیت پیژنې زئه دا جینئ خپل عزت چوره ووم او په دې معاشره کښی خان له د عزت یو ځائې چوره ووم

جونگړه

۵۱

په کوم کور کښی چې د بئثې او بچو مینه وي خلق هم هغه کور ته د
عزت په نظر ګوري . جيلر صيېب ډيره پنه مشوره راکېږي واه . زړه
به په دومره غټه دنیا کښی ځان له یو وړوکې غوندي ګور جوړه
ووم . ”

د دعا غوبنتلو په مينځ کښي یوې یودۍ پسخې د کور دروازه کهولاء
کډه او دهه ته ئې اووئې .

”خویه دغلته ولې ولارېئې . دنه راهه بارچې هنګامې ختنې شی
نویما به لارشې . ”

ساجد یودۍ ته سلام کولو سره دنه ننزو ییاد یودۍ په اشاره
باندې دنه لارلو . ساجدا چې په کومه کمرا کښې کیناستو هغه د
قيستې فرنېچر او نور د ډيره څيزونه ډکه واه . دکري ځالت نه
پته لګیده چې د دوي مالی ځالت ډير پنه دې . دا په صوفه کښي
کیناستو او هغه پسخه په بله صوفه کښي کیناسته . او وئې وئيل .

”خویه ته اچانک لکه د فرشتې راغلې . ګنې نو په دومره هنګامو
کښي به بلقيس ډيره زخمی شوې واه . او کيدې شوه چې نیولې
شوې هم دې . ما دې ته وئيلي هم دو چې ملکي حالات صحیح نه

جونګړه

۵۲

دی بھرته مه ځا خودا دن سبای جینکۍ زمونږ آوري کله .

ساجد اووئې . ”اووس به ستالور ستا خبره ضرور مني څکه چې په

دې هنګامو کښی دا ډیره یريدلې ده .“

”هود درخ خورلو نه پس عقل راځي په دې دنیا کښی عجیبه عجیبه

تماشې کېږي ځما غوندي ژوندا و هلې بشنجي هم یو څل د لور په باره

کښی درخ خورلې وو .“

”خا هغه څنګه ؟“

”څه به درته وئيم ټويه دوکاله مخکښې ما د بلقيس د پاره

يوهلك خوبن کړي وو بلقيس ځما صرف هم یوړه لور ده . زمونږ

نه پس دا هرڅه د دې دی . د دې د پلار دا خوبنې وړ چه زووم دې

مونږ سره ځمونږ په کور کښی اوسيږي د ده د خوبنې مطابق هلك

هم رضأشو.“

د ساجد زړه په ډوییدو شو . او په زړه کښی ئې اوئیل چې بلقيس د

ملاویدو نه مخکښې پردئ کېږي . نوزړئې تپوس اوکړو .

”ولي د هلك مورپلار هم راضي شوي وو څه ؟“

د هغه مورپلار مرءه شوي وو د هغه نور رشته دار هم نه وو مونږ

جونگړه

۵۳

سوچ اوکړو چې یوازې هلک دې که د زوم په شکل کورته راشی نو
مونږد به ورله هم د ټولې مینه ورکړو . نو ټکه مونږد بلقيس واده
د هغه هلک سره اوکړو . ”

ساجد په مایوسئ سره اوئیل . ”بلقيس واده شوې دې ٿه ؟ .
”بس صرف د نوم واده شوې وو ټولیه هغه خود واده په شپه
ڄماد لور کمري ته راغلو ڄماد لور ته ٿه پته واه چې د ده په زړه
کښي ٿه دی . هغه بلقيس ته اووئي چې زلمي په خپل لاس د ناوې
کالی کوزئ .

هغه د کالوکوز ولو رواج پوره کړو . په مخښونه کښي چې خومره
پيسې جمع شوې وي . هغه ټولي پيسې او ټول کالۍ ئې راغونه کړل
او په کهرکئ باندي او تبتيلاو . بلقيس بدنصيبة په بنارسې کښې
پت مخ ناسته واه د سهار آذان پوري ئې انتظار اوکړو چې د ده
زلمي به بیا راشی او د دې بنارسې به اوچته کړي او دا به اوګوري .
سهارچې ماد کمري ور او وهلو نود دې هوش په ځائې شو خوتر
هغه پوري هر ٿه تالا شوي وو . د الله ډير شکر دې چې ڄماد لور
عزت روغ پائې شو . ”

جونګړه

۵۳

ساجد سرگرولو او په سوچ کښې وو. او د سوچ خبره هم وړه ځکه
 چې دا هم په دې دنیا کښې یوازې دې. او د دې نه مخکښې د دې
 دنیا یو یوازې کس د بلقيس مورپلار سره ډیره غټه دهوكه کېږي
 وړه. بسخې وئيل ”د الله په فضل سره مونږ سره د پیسو کمې نشته
 دې او مونږ ته په دې هم افسوس نشته چې مونږ په چا بهروسه
 اوکړه هغه دهوكه باز اوختلو. خو بلقيس خه وخته پوري پاګله
 غونډاې وړه. د دې زړه ته ډير غټه خفگان رسیدلاني وو. یو کال
 پس مونږ یو لوئې عالم نه تپوس اوکړو او د بلقيس ټول حال مو
 ورته اووئې. نو عالم اووئې چې د نکاح نه پس سبې د خاوند په
 ځائې لکه د غل راشن او د خپلې نکاح شوې بسخې مخ قدرې اونه
 ګوري. او بیا یو کال پوري نې د نان نفقې ذمه داري قبوله نه
 کېږي نو په داسي حالت کښې طلاق اوشي. تأسود بلقيس واده بل
 ځائې کښې کولي شع
 اې څویه زه خو هم داسي په خبرو یم تأته مې د یوې پیالئ چائيو
 ثت هم اونه کړو کینه زه زر راهم.“

بسخې د چائيو د پاره لارله نو ساجد ته د سوچ موقعه ملاو شوہ. بیا

جونگړه

۵۵

یا به ئې د بلقيس مخ په سترګو کښي غږیدو . هغه سوچ کولو چې
 یو کس دومره بشکلې او ساده باده جینې خپله ناوې جوړه کړي او
 ییائې د بنارسې اوجتیدو نه اوراندې بغیر کتوګ غوندي کالۍ
 اُتبنتوی . د داسې کس نه به بل شوده او بې وقوفه شوک هم نه
 وي . که چېرې هغه د بلقيس سره خپل ژوند تیر کړې وي نو
 ورته به یو بشکلې بشئه هم ملاو وړ او د عزت ژوند به ئې هم تیر
 کړې وو کوم خلق چې عزت هیڅ نه ګنډی هم هغه خلق لګه غوندي
 غلامندې خوشحاله وي .

کاش چې بلقيس ماته ملاو شی دا د مالدارو مورپلار یوہ لورده .
 خوځماد دولت لالچ نه دې صرف بلقيس څما ضرورت دې . یا الله
 ماله د بلقيس سره د عزت ژوند تیرولو موقع راکړې .

لګ وخت پس بلقيس په ترې کښې چائې راولې او د ساجد
 مخامخ صوفه کښې کیناسته او چائې ئې په پیاله کښې اچولې . په
 دې وخت کښې ساجد ته د بلقيس د دیدن پوره موقع ملاو شوہ
 ډير زړه راخکونکې مخ ئې وو . د چائیو پیالې په ځائې مې زړه
 غونښتل چې په لاسونو کښې د دې د حیاء نه ډک مخ اونیسم . خو

جونګړه

۵۶

بیانې پیالع اوجته کړه د چائیو گوت دوران ئې د هغې د مسکا نه
ډک مخ ته اوکتل او بیانې په زړه کښي اوئیل .

”چائي د یو پېيغله د شونداو په شان دی . چې پکښې ګرمی هم
وی او خوبوالي هم .“

خو هغه ګرمی او خوبوالي زر پاسیدو او لارله ټکه چې مورئې راغله
او د بلقيس په ځائي کیناسته او وئې وئیل .

”خويه ته چرته اوسيبدې؟“

ساجد ورته اوئې په جهانګيرپوره کښې مې د درې کمرو خپل
کوردي . او هم په دغه ځائي کښې مې د دھولی توب دکان کھولاو

کړې دي .
ښځې اووئیل .

”آیا ستا مور پلار تا سره اوسيبدې؟“

”جي جي آو.“ د ساجدد خلې نه یوه دروغ خبره اووته . د
دي نه مخکښې د دهه په دماغو کښې د دې دا خبره نه وړ راغلي .
خود وخت په تقاضه د دهه نه خود پخود دروغ اووئیل شو . او کیداړي
شي چې دهه خپل ځان یوازې بنودو سره د بلقيس او د مور په نظر

جونگړه

۵۷

کښی څان شکمن نه کولو .

”په کور کښی د نور خوک خوک دی .؟“

زړه ئې نورو دروغو ته جوړ شو چې صرف د مور پلار په وجهه کارنه

کېږدی د خلقو خو رو نړه خویندې هم وي .

”یوه خور او یو رور دې .“

”او پسخه بچې ؟“

”جی څماتر اوسه واده نه دې شوې .“

”خامنځا“ پسخه غلي شوہ او سرخوزول ئې شروع کړل

”چرته د رشتې خبره خوبه رو به رو انه وي .“

”نه جي . چرته چي مې جيئنې خوبنې شي د دې دوجې رشته نه غواړم

چې چرته انکار اونه کېږي .“

”اې خویه دا څنګه خبرې کوي . جيئنې والا خو په یوه خپه ولاړ وي

چې چيرته خوک راشی رشته او غواړۍ او دا بوجه زر تر زړه کوز

شي .“

ساجد په اينښتيدو انداز کښي اوئيلې . ”کوره ستا خپرو سره څما

حوصله زیاتيردی . ز..... زه ستا د لور رشته غوښتې شم .؟“

جونگړه

٥٨

بئی په خندا سره اُووئې . ”ای ځویه ته خو ډیر تیزینې تاله داسې خبرې نه دی کول پکار . ته د دستور مطابق خپل مورپلار راوليږد . زه به هغوي سره ملاو شم . خه سوچ به کوم خه حان به پوهه ووم بیا به جواب درکوم .“

د ساجد خله اونښته . د بلقيس حاصلولو د پاره اوس ده خپل مرد
مورپلار څنګه ژوندي کولي شوو؟ د دروغو په وخت ده دومره
لري سوچ نه وو کېپه چې درشتې خبره چېږي نو اول به مورپلار
پیدا کړي .

بئی ترینه تپوس اوکړو .
”نه په کوم سوچ کښي پرديوتي . داسې معلومېږي چې ستا مورپلار
به راضي نه شي .“

ساجد په تادئ سره اُووئې . ”نه جي داسې خه خبره نشته . ځما
خوبنه ځماد مورپلار خوبنه وي . خو خو اصل خبره دا ده چې ځما
مورپلار نشته .“

”خه مطلب؟“ بئی په حیرانتیا سره اُووئې ”ولي اوس تاماته
دروغ وئيل؟ تأسود نن سپا هلکان د جینې والو له داسې د هوکې

جونګړه

۵۹

ولې ورکوي؟“

ساجد پوهه شو چې بازی د لاس نه اوئي . د اسې خوبه دا یوہ جینې
هم حاصله نه کړي . او زر تر زره ئې خبره غونډله کړه او وائې
وئيل.

”تـ.....تـ په غلطه شوي . تـ زما مشره ئې تـ تـ زـ دروغ نه
شم وئيلي . په اصل کښي ما دا وئيل غونښتل چې څـا مورپلار
دلته نشته .“

”نویا چيرته دی؟“ بېچه لګه شان نرمه شوا .

”جي.....څـا پـلـارـ حـجـ تـهـ تـلـلـيـ دـيـ .“ پـهـ تـنـدـيـ کـښـيـ تـرـينـهـ هـمـ دـاـ
دروغ اوونئيل شو .

”ستـاـ مـورـ اوـ رـورـ خـوبـهـ ويـ؟“
”نه جـيـ هـغـويـ لاـهـورـ تـهـ تـلـلـيـ دـيـ . زـءـ بـهـ وـرـتـهـ فـونـ اوـکـرمـ اوـ
رأـوـبـائيـ غـواـرمـ .“

”تـيـکـ دـهـ .“ هـغـېـ پـهـ مـطـمـيـنـ سـرـهـ اوـوـئـيـ . چـېـ ستـاـ مـورـ رـاشـيـ نـوـ
هـغـهـ مـونـډـ کـړـهـ رـاـوـلـهـ . لـورـېـ دـاـ دـاـ چـائـيوـپـيـالـيـ لـوـبـيـ رـاـشـهـ يـوسـهـ .“
پـهـ جـوابـ کـښـيـ دـبـلـقـيـسـ آـواـزـ رـانـغـلوـ . بـشـځـيـ لـوـبـيـ اوـچـتـ کـړـلـ اوـ

جونگہ

۲۰

خان سرہ او غوریدہ او لارلہ .

”داجینکی چیرته لارې شي. په کور کښی دلک وخت دپاره هم نه

کینی. ضرور به د گاونه پیانو کرده تلى وی .“

ساجد د خپل ځائی نه پاسیدو او اونۍ ویل. ”ماته اجازت راکړه .

“هئما خیال دی چی بھر به هنگامی ختمی شوی وی .

”بئچي د راتلو سره اووئي . بنه ده ٿويه په خيال سره ڇا الله د ستا

حافظت او کپری او خپله مور ضرور راوله۔“

ساجد ڏير په آدب سره سلام او کبو او د کور نه یهر را تو. یهر

راو تو سرہ لگ په خفگان کبئی وو حکه چی په تلوکبئی نئی بلقیس

أونه لیده . خودا خفگان ئې دلک وخت د پاره وو چى لك مەنكىنى

لارو نو دوه کوره پس دریم کورپه دروازه کنی بلقیس ولاره وله

هغې په مزا غوندي اووئى .

”خماپه زرڑا کبئی یردا ده۔ لک په خیال ٿه، زرڻا به په دی سوچ

کبھی یہم چی تھے کہ کورٹ پر خیر سرہ رسید لیئی او کہ نہ۔

”تءَهْ أوس فكر مةْ كوه . أوس بـه زءَه ستاد پـاره د حـان حـافظـت

جونګړه

۶۱

کوم. که چیرته سپا هنګامې نه وې نوزه به تاته د اطلاع دپاره هم
هغه ځائې ته راهم چیرته چې ته ماسره ملاؤ شوې وې .
ساجد جواب آوریدو بغير مخکنې روان وو. په ټوله لاره ئې دا
سوچونه کول او د بلقيس د مینې دې انداز لوبلو. چې هغې سره د
دئه خومړه فکر وو. چې د دئه د پاره د یو ګاوندي په دروازه کښي
راغلي ولاړه وه . او د خپل کورنه څماد پاره د دریم کور دروازې
ته راغلي وه . او آیا د ماد هغه ځائې نه تر خپل کوره پوري
راوستې شوه؟“

د خپل کور پوري راوستو د پاره دله اوس چېر دروغ ربنتیا کول
وو. او فى الحال د دروغو درېښتیا کولو څه صورت په نظر نه
راتلو. دئه د واده نه پس بچې خو پیدا کولي شو . خومور پلار ئې
چیرته پیدا کولي شو؟ او بیا د پاڅه د یو رور او یوې خور ضرورت
هم وو. دا ډيرزيات ګير شوې وو. بلقيس دئه ته دراتلو سره د
لري کيدو خطره زیاتیده . او چې کله د دئه د ماغو کار پرېښدو نو
نیغ په نیغه تهانیدار له لارلو . او هغه ته ئې ټوله قیصی تیره کړه .
او بیا ئې ورته او وئې .

جونگړه

۲۲

”انسپکټر صېب. اوس زئه خئه اوکړم؟ په ړومبې څل چې مې رښتیا اووئې نو یوه جینې د لاس نه اووته. بلقيس ډیره بنه جینې ده. ډیره خوره خوره جینې ده. که ځما واده د دې سره اونه شونو ځمازره به مات شي او زئه به د هغې د بیلتون غم برداشت نه کړې شم. ته ځماد پاره خئه اوکه کنه.“

”زئه خئه کولي شم. تا په دروغو باندي هر خه خراب کړي دي. زئه دا منم چې ته رښتیا اووئې نو د بنه کورنې والا خلق به تاته کله هم لور خور درنه کېږي. زئه تاته دروغو ترغیب نه درکوم. خو په بعضې ځائې کښی د نیک کار د پاره دروغ وئیل پکاروی. بعضې ډاکټران مریضانو ته دروغو تسلی ورکوي او ژوند پرې تیروی ته هم په دې معاشره کښې خلقو ته دروغو تسلی ورکولو د پاره د دروغو مورپلار پیدا کولي شي او د یو عزت داره په شان د ژوند ابتداء کولي شي. خوک خپل موریا پلار جوړول خئه جرم نه دې. بلکې دا خو ډیره بنه خبره ده.“ ساجد په تُندی سره اووئې. ”نو بس انسپکټر صېب ته ځماد پلار جوړ شه.“

جونګړه

۶۳

”خ....خه ز....زه. خوزه ستا پلار خنګه جو پیدي شم؟ گوره
 کنه ته د ديرشو کالويئي او زه د پنهه ديرشو کالوييم. دا خود منلو
 ولا خبره نه ده. چې ماته پنهه کاله پس پيدا کړي یئې. چيرته
 بودا سپې او بودئ بنه او گوره. د اسي به درته ډير خلق ميلاو شي
 چې د اولاد د پاره به ترسیبدی هغوي ته به ټولې ميلاو شي او ته به د
 مور پلار کې پوره کړي.“

اول د یوې چینې تلاش وو. چې هغه ورته ميلاو شوہ نو اس د مور
 پلار په تلاش کښې وو تلو. د ژوندا په ډیرو لارو کښې د دې
 حقیقت پته اولکن. چې بچو ته د مور پلار وجود خومره ضروري
 وي. خو ولې آیا ده د چاپه کور کښې کتې شو او آواز نې کولي شو
 چې که د چا اولاد نه وي نو څما کورله ډراشی او څما مور پلار د
 جو پوره .

ساجد چې ڈخپل مورپلار او رونډو خویاندو په باره کښې ڈبلقیس
مور ته کوم دروغ وئیلې د او س ڈهغې ڈرشتیاکولو په چل نه
پوهیدو او رشتیا کول به ئى خنګه څکه چې مورپلار او خپلوان ڈهغه
دونه. څه په مشکله ورته یوہ ریښم بدنه، او ګل بدنه خداي په
گوتورکې وړ خود ڈهغه خپل شخصیت کښې دومرا ازغی وو چې ڈ
هغې حصول ورته نه صرف مشکل بلکه نامیکن بنسکاریدو. هغه په
هر حالت، په هر قیمت او په هر ډ طریقه ڈهغې حاصلوں غونښتل او
هر څه ته تیار وو خو خنګه او څه رنګې؟ ټوله ورڅ او ټوله شپه به ئى
سوچونه او فکرونه کول خود دې ورانې ماشوري سرورته نه ملاویدو
. بلکه چې خومرا به وخت تیریدو هومرا به ڈهغه پریشانی زیاتیده
. کله کله به په وینې کښې او ده او اکثر به په اودو کښې وینې وو.
کله کله به ڈشپې ناصافه پاخیدو ڈکور په غولی کښې به ګرځیدو او
چې سآد به ئى ډویه شوہ نو غوټه نیمه شپه، سر تور سر، خپې یېله

جونګړه

۶۵

خپې او پرانستي گريوان به بھر او وتو، په ګلې کښي به ولاړ وو او د
هغې ڈکور ڈګلستان په وړمو به ئى ڈڅل زړه مړاوې ګلشن تازه
کولو.

په دوئمه ورخ ساجد هم هغلته اور رسیدو چيرته چې ده سره بلقيس
ملاؤ شوې واه . هغې سره د ملاویدو د پاره دومره بې سکونه وو
چې سهر وختی پنهانه بجي پاسيدالي وواو هغه ځائي ته رسيدالي وو . او
په حقیقت کښي بلقيس د نهه بجونه مخکښي هلتنه نه شوه راتلي .
خوپه خپل کورکښي په ناسته به ساجد خه کري وو ؟ پس کړيدو به
نو خکه هغه ځائي ته د کېيدو په وجه راغلي وو خلور واره طرفته
خاموشۍ واه د کورونو او د کانونو دروازې بندې وي په دې وخت
کښي ده صرف یوه غمزنه سندرا وئيلې شوه . ” راشه کنه په
انتظار کښي د کېيدم . ”

د سندري خیال ئې په دماغو کښي راتلو سره هغه ده طرفته په
تیزی سره راروانه واه . ده د لري نه أولیده توري جامي ئې اچولي
وي او ترڅو کښي ئې یوه غوټه هم واه هغه په تیزی سره په تینښته
راروانه واه . دې پسې روستو ډير لري دوه خلور کسان په چغو

جونګړه

۶۷

چغو په منډا راروان وو. منډا کئ . وي نیسم. اونه تبنتی . هغه تبنتیدو والا د ده خواه ته رارسييدو سره په یوه کوڅه کښي تاؤ شوہ ساجد ورځکښې شو او په کوڅه کښې يې اوکتل نو هغه په منډا منډا د یو کور په برندما کښي ننوته او د برنډې لوئې دیوال په شا باندې پته شوہ . لک وخت پس هغه سېږي د ساجد خواه ته را رسیدل . په دوئ کښي یو په سانیولی انداز کښي اووئې.

”تا خودلته یوه بسحه په تبنتیدو باندې اونه لیده .“

ساجد ورته اووئې . ”او او هغه په دې کوڅه کښي لارله . بیا مخکښې لاره او بلې کوڅې ته تاؤ شوہ . خوخبره څه ده؟“ ”حرامې غله وہ . دې ونیلو سره کسان په منډا کوڅې ته ننوتل او بیا بلې کوڅې ته واپسیدل . ساجدنه غوبنتل چې هغه اونیول شي . ځکه چې د نیولو والا غل تهانې ته بوتلونه مخکښې ډیر خراب وهی . او ده یوه بسحه په وھلوباندې نه شوہ لیدې . ځکه چې ده پخپله دا بسحه نیول غوبنتل او تهانې ته ئې بوتلل غوبنتل . چې کله هغه کسان د نظره پت شول نو دا په رو، رو هغه برندې ته لارلو . د برنډې لوئې دیوال په شا باندې هغه په نظر نه راتله . هغه په رو

جونګړه

۶۸

رو بغير د خپو آوازونه دروازې پوري اورسيدو . د ده دا خيال وو
چې هغه په کور کښې دننه تللي ده .
ساجد دروازې پوري د آوريديو د پاره غوره اولګولو . نود ده ده خيال
صحیح ووختلو .

”د دروازې نه په شاد یوسېږي آواز اوریدې شو . او هغه وئيل .“
گوره زهه نهه صحیح پوهیږم چې ته یوه غلګره ینې . یېږدہ مهه زهه هم
څه شریف سېې نه يم . پولیس والا ماته نوسرياز وائی . زهه د
یو ځانې مال بل ځانې ته کووم . او تا د هغه ځانې مال دلتہ را اوړلو
نو اوس به ماته پکښې نیمه حصه را کوي . بیا دلتہ په سکون سره
ناسته او سه اوس نېر ختلوا لا دي لک وخت پس به لار شي .“

”د هغه بسې آواز اوریدې شو .“ واوره نوسريازه ځماد مجبورئي نه
فائده مهه اخله . ما دا ډير په محنت سره را پت کړي دی . ته خو
په یو ځانې ناست ینې او پتې اخواه دیخواه کولو باندې خلق لوټ
کوي . او زهه خپل ځان په مرګ حسابووم او د خلقو کورنو ته
نحوئم زهه د خپلې وينې او خولي ګتیه تا سره نه شم نیمه ولې .“
نو سرياز : ”دا خو به خامخا را کوي . که په رضايې نه را کوي نو اوس

جونگړه

۶۹

شور جوړه وم . او اوس به ډپري اونیسم .

ساجد اول د کوڅې طرف ته اُوکتل . بیاراستون شو او دروازه ئې
اُوټکوله . دروازې آواز سره په کمرا کښې لک وخت د پاره
خاموشی شوہ . او بیاد خیزونو د اخواه دیخواه د اړولو آوازونه
راغل په دونم څل ټکولو سره سپری آواز اُوکړو .

”څوک نېي؟.“

”دروازه کهولاو کړه بیا به درته معلومه شی چې څوک یم .“
نو سر باز په سختی سره وئیل . خه بکواس کوي . ته خه سهار سهار
خوب خرابولو له راغلې یې . دا د شریف سپری کوردي؟ پوهه
شوې .“

دې وئیلو سره ئې دروازه کهولاو کړه . ساجد هغه له د هيکا ورکړه
او په روستوئې د هيکا کړو او په کمرا کښې داخل شو . بیانې
دروازه د دنه نه بنده کړه . او وئې وئیل .

”خا نو ته شریف سپری نېي . او هغه شریفه بنځه چېرته ده؟“
چوارګر اووئې . کومه بنځه؟ په بله کمرا کښې ځما بنځه ده او هغه
پرداه کوي . ته دلتنه د خه د پاره راغلې نېي .؟“

جونګړه

۷۰

ساجد اُوئې . ”د دې دپاره راغلي یم چې اوس به دامال درې حصې کېږي . که ډير بحث کوي نو اوس به تا او ستا پنهانه تهانيه ته یو حم . د غلامال هم د دې کمرې نه راوتي شی .“

هغه په خوشامدوشو .. ها ها ها . ته هم خپل سپې بنسکاري تا سره به څه جهګړه کوو . بیا بلې کمرې طرفته ئې کتلو سره اُوئې اې مشرې دلته راشه . دا هم د خپلې قبیلې نه دې . د ده د خبرې ختمندو سره د دوئې کمرې نه پنهانه راووته . د هغې په مخ باندي وړې وړې د مرګاویدو نېښې وي . د سرو یښټه ئې سپین وو . هغې دواړه لاسونه په دواړو ټوټو باندي کېښو دل او وئې ونيل .

”اې بودا تا ماته مشره ولې اُوئې ؟ بودئ به ستا موروی بودئ به ستاخوروی . یو خواه رانه نیمه حصه غواړې او بل خواه ځمایې عزتی کوي .“

بودا نوسرياز اُوئې ”نو جهګړا ولې کوي . که آواز د داسې بهرا او ټه نو څوک څلورم حصه دار به هم را پيدا شی .“

دې وئيلو سره هغه د کت د لاندې نه پندواکۍ راوېسکلو او کهولاوه ولوئې . په پندواکۍ کښې د سرو زرو کالی . یو تائیم پیس او د میک

جونگړه

۷۱

اپ پاوېر وغیره وو نوسرياز اووئي .

”ښې د غلاپه وخت کښې هم د خپل د ټوانلو او خائسته کولو سامان ګوري . بس اوس تأسو دواړه په سکون سره کينه او زه دا سامان برابري درې حصې کوم .“

ساجد لاسونه اوچت کيل او وئې وئيل . ”نه دا پنهوکې دویاره اوړه . دا به زه تهاني ته اوږم .“

دوئ دواړه په یerde شول او ده ته ئې کتل . ساجد اووئي ديرې خبره نه دا . که ما غوبېتي نو هغه سپو به دا سېعه نیولې هم وي . او دا به ئې بنه وهلي هم واه . خو ځماد دي په یودجی توب باندي زړه خوبېداو . ستاسود دواړو عمر به خومړه پاتې وي . اوس خوتاسو له پکاردي چه حلاله روزي اوکتمن او مړئ شئ .“

نوسرياز اووئي . څويه . په حلالو پيسو چې روتۍ واخلي نو هغه پيسې په حرامو کښې لارې شي . ځکه چې په دې روتۍ کښې د خبرو روټو یهاسي ټکړې شاملې وي . حلالي پيسې هم ضائع شي . په دې دنيا کښې داسي خوک ايمانداره او مخلص دي؟“

”مشره تقرير خوزه هم کولي شم . د لنډي اوږدي خبرو په ځائي

جونگره

٤٢

مونږله په يواصول باندې تلل پکاردي . چې مونږه په دي دي
ایمانه خلقو په دنيا کښې تر کومه حده پوري په ايمانداري سره
اوسيدي شو. ترهجي پوري خپل کوششونه جاري ساتو . او په نورو
باندې دکند اچولو په خائي د خپل خان اصلاح اوکړو . ”

بودئ بسخې خپل لاس په ګها کړو او په تيزه آوازئي اوئې . خاته
خو ټوان جانئي څکه داسي خبرې کوي چې څما په شان د دنيا لتي
اوخرې او تجربه د اوشي نوبیا به پوئې شي . چې څما غوندي بسخې
په غلا کولو څنګه مجبوري شي . ”

نوسریاز اوئې . ” ټوانه ته د خپلو خبرو نه ډير ايمانداره بسکاري خو
په تیرو څه نه کېږي . ”

نوسریاز : که چيرته مونږ او وايو چې مونږ یوډاګانو سره د عزت
ژوند تیرو لو څه ذريعه نشه نوبیا آکيا مونږ ته به ته په عزت سره
روتئ او کېږي راکې شي . ”

ساجد : ” ټو درکولي شم . تأسو دواړه ماې کاره او نادان غوندي
مه ګنۍ، زه درې څله جيل ته تللي یم . ”

” ډير بشه . د دواړو دخوشحالې سره خلې کهولو شوې . په خلو

جونګړه

۴۳

کښې ئې غابونه پوره نه وو.

ساجد اوهئې .

”خوماؤس د عزت د ژوند تیرو لو اراده کېږي ده . او که دا د
عزت ژوند د لګو دروغو سره ملاویدې شی نوزهه به دا کوشش
ضرور کوومه . د شریفانو په اوجتو کورنو کښې راته داسې خوک نه
بسكاري چې ماخوی جوړ کېږي . نو خکه زهه د ریښتونی نوسرياز په
طور دا پوبنټنه کووم . آیا تهه به څماپلار جوړ شی؟“

”آها، هاها، ها . دا خه ټوقي کوي؟ په دې دنیا کښې د خپل پلار نه
علاوه د ضرورت د پاره صرف خرونه پلار کولي شی . نو ولې زهه هم
تاته خر بسکارم؟“

”نا..... زهه په ریښتیا یم . څماپلار څماپه وړوکوالي کښې مړ شوې
وو . زهه د هغه کمې پوره کووم . تا خپل پلار او دا پسخه خپل مور
جوړه ول غواړم .

دده خبرو آوريديو سره بودجئ خپل لاسونه کهولاؤ کېل او په جذباتو
کښې رامنځکښې شوہ .

”هائې څما بچي، څماخویه . ستا داسې خبرو سره خو څما اوده شوې“

جونګړه

۷۳

سینه راویښه شو. څویه زه به تا هم داسې سینې سره لګولې
ساتم.“

او هغه د ساجد سینې سره یو ځائې شو او لکه چې چرته اورک
څوئې ورته ملاو شو. او په سلګو سلګوئې اوژړل . او د ساجد مخ
به ئې بشکلولو د ساجد په سترګو کښې هم اوښکې راغلي وي . کله
چې لک وخت پس ترینه جدا شو. نو ساجد خپلې اوښکې اوچې
کېږي او وئې وئيل.

”مورې دغه د سلو روپو نوت واپس کړه . کوم چې تا حما د جیب نه
أونکلو.“

نوسریاز په حیرانتیا سره دهه ته اوکتيل او وئې وئيل ”واه ته خو
ډيره پخه اوختې. څوئې جوړولو سره د ترینه جیب او هلو.“

”ماداسي خلق هم ليدائی دی چې مورئې جوړه کېږي او بیانې مرئ
کټ کېږي“ موربى بى ډير په دردمند آواز اوونې . ”او ما
خوصرف جیب کټ کړو . و اخله څویه خپل نوت د واپس و اخله . د
نورو موريانو ژلي څوئ وئيلو پسي ترسیبې . او څماغوتي د چا
جیب ته د تلو د پاره رسپېږي .“

جونګړه

۷۵

هغې د سلونوټ رامنځښې کړو. ساجد په دواړو لاسونو د هغې
لاسونه اونیول او وئې وئیل.

”دا اخله موري. د څوئ په ګتیه کښې د مورپلار حق وي اوس
ئې زه په خوشحالی درکوم.“

د موربې بې په ستړګو کښې دا حل اوښکې راغلي. خودا اوښکې د
مکر اوښکې نه وي. دا حل د یو داسي مور په شان ژړیده لکه چې
ورته یو دیانتداره څوئي ملاو شوې وي.

ساجد پنډاوکې اوچت کړو او وئې وئیل.

”اوس به مونږ تهاني ټه څوو. تاسو دواړه په مایاندي بهروسه
اوکړئ. چې ما تاسو دواړه مور او پلار جوړ کړئ نو بیا به تاسو ته
هیڅ قسمه نقصان نه درسوم.“

دوئ دواړه مجبوراً هم ورسره روان شول. هغوي پوهيدل چې د
مورپلار رشتہ راته ډیره ګرانه پريووټي هغوي تر اوسه پوري
داسي څوئ نه وو ليدلې. چې مورپلاتهاني ټه یوټي. ساجد چې
تهاني ټه اورسيداو نو تهانيدار ته ئې توله قيسىع اوکړه او بیائې
اووئې.

جونګړه

۷۶

”انسپکټر صېب په ډیره سختی راته دا مورپلار ملاو شوي دي . زئه به دا دواړه په شريفانه ژوند تیرولو باندي مجبوروم او دا مجبوره هم دي . دوئ سره ټولې خبرې شوي دي . چې دوئ ته به دال روئع ملاوېږي نو دوئ به د غلایا د نوسريازۍ رزق نه خوري . ما دا هم په دې اميد باندي دلته راوستي دي . چې تئه به دوئ په حوالات کښې د اچولو په څائې ځاما مورپلار او منې او ماسره به ئې پرېږدې .“

انسپکټر اووئې . ”زئه صرف د قانون حفاظت کونکې يم . ماته دومره اختيار نشيته چه زئه مجرمان پرېږدم . البته زئه ډی آئي جي سره ستا حواله باندي خبره کولي شم .“

دې وئيلو سره انسپکټر ډی آئي جي ته فون ملاوول شروع کړل . د رابطي نه پس ئې ورته د ساجد حواله ورکړه او ورته ئې اووئې چې د دوو غلو سفارش کوي . خه وخته پوري دواړو خبرې کولي . او بیا انسپکټر فون بند کړو . او وئې وئيل .

”ساجدا خانه . چې آئي جي صاحب ستا په حق کښې فيصله اوکړه او ډیره بله خبره ئې هم اوکړه چې یو مجرم د سزانه پس دا وعده

جونگړه

۲۷

أوکېږي چې زړه به په ايمانداري سره ژوند تېرووم نو یا هغه دغه
شان د قانون مدد کوي . خنګه چې تا دا مدد اوکړو ستاسو په
شان خلقو سره چې پولیس والا پوره پوره تعاؤن اوکېږي نو تأسو به
هم ځان سره نور بدمعاشان د ځان په شان د ژوند تېرولو د پاره
را أوبليع . د معزز او شريفانو خلقو په ضمانت باندي په مجرم
پريښوستي شی . پولیس والا د پاره ته هم یو معزز او شريف
انسان ئې نو موږ ستا په ضمانت باندي په دواړه تا سره پريښدو .“
څه وخت چې ساجد انسپيکټر سره لاس ملاوولو نو دي نوي مور
پلار ورته ډير په حیراتنيا سره کتله . د تهاني نه یهر راوونه پس
ئې پلار اوئي .
”خويه . اول خوماتا پوري توقې کولي او دا هرڅه مې ستا چالاکي
ګنډله . خو اوس مې ستا په ايمانداري باندي پوره یقين دي .
أوس به تر مرګه پوري هم ستا پلاريمه .“
چې کورته راوري سيدل نو درې واړو یو بل سره خپله پيژندنه
شروع کړه ساجد اول خپل پلار ته اووئي .
”ستا نوم څه دي او د کوم ځائي اوسيدونکې ئې ؟“

جونگړه

۷۸

”خیانوم ګل باز خان دې زړه آفریدی یم. لس کاله اور اندي زړه د ترک ډرائیور ووم. او دې بشارته راغلي ووم. په وطن کښې دنه د ترک ډرائیوري داسې ده چه دا خو مال د یو ځائې نه بل ځائې ته اوری. نو د ترک ډرائیور خود بهود دسیگنټ طریقی ایزده کړي. په ترک کښې دنه چرس، افیون، وسله او غلط فلمونه او نور ډیروغی قانونی خیزونه په نورو سامانونو کښې پت کړي او د یو بشارنه ئې بل بشارته اوری. په دې دوران کښې زړه پولیس والا درې څل نیولې هم یم. او په دریم څل ئې خیانا له لائنس هم واختسته په دې خبرو کښې ګل باز خان ساجد ته اونې ”تا سره به د چرسو ډک یو سیگرت وي：“

مورکۍ ګل باز خان دروستونه په ملا باندې اوههلو او ورته ئې اونې. ”ولې اې ګل باز خانه، د څوئ نه د چرسو سیگرت غواړې تاله شرم نه درڅي. د سیگرت نه پس به ورته اونې اوس ماله یوہ بسخه هم راوله.“

ګل باز خان بپیره اونګروله او وئې وئيل.
”څوئې مې ډیروښیار دې. خماد وینا نه ئې اور اندي ته مور

جونګړه

۷۹

جوړه کېږي ئې：“

هغه یو دم په غصه کښې اودريده او دواړه لاسونه ئې په ډوډو
کېښودل او وئې وئيل .

”اې زهه د خپل څوی مور خو جوړیدې شم . خو ستا بسخه نه شم
جوړیدې . ګوره ساجده خپل پلار د پوئې کړه چې ما خپله مور نه
ګنې . او هو... ځایا مطلب دي چې په رښتیا د ما خپله کور والانه
ګنې .“.

ساجد دواړه لاسونه او چت کېل او وئې وئيل
”صېر ، صېر . په خپلو کښې چهګړه مهه کوي . دلته به تأسود
شریفانو غونډې د مور پلار په حیثیت او سیبدی . که ما دا بسخه مور
جوړه کېږي ده نود دي دا مطلب نه دي چې ته دا ددي د مرضي
نه بغیر خپله بسخه ګنې . څنګه چې د شریفانو خلقو په کورونو
کښې د هلکانو عشقونه نه خوبنوي . هم دغه شان په دي کور کښې
به د مور پلار د پاره د عشق کولو اجازت نه وي . په ايمان سره
وایه که چېږي ستا خپل څوئې وې نو آیاتا به ترینه د چرسو
سيګرتې غوبنتې وو .

جونګړه

٨٠

ګل باز خان ډیر شرمندہ شو او وئی وئیل .

”خویه زۂ ډیر شرمندہ یم . د عادت د مجبوري دوجي مې د څلپي
نه دا خبره اټوته . خوتا هم زۂ دزره نه پلار تسلیم کړي نه یم نو
آیا د شریف کورنۍ اولاد پلار ته ’تا، وائی خه؟“

ساجد هم د څلپي شرمندی اظهار او کړو او وئی وئیل .

”آئندہ به زۂ تأسوته دادا وئیم . او منږپه بنو خبرو او بنه
طريقو سره یو بنه کور جوړولي شو . او خلق په دې سوچولو مجبوره
کولپي شو . چې منځو خنځنې یا اپر غیر خلق نه یوو . خو ماڼه
افسوس د دې خبرې دې چې زۂ په رښتیا وئیلو باندې دا کور نه
شم جوړولي . کومه جینې چې ما خوبنه کړي ده . د هغه جینې
کورنۍ ته به هم دا دروغ وئیل غواړي چې تأسو ټما خپل مور پلار
ليئ .“

مورکي خوشحاله شو . او اوې وئيلپي . ”اي خویه ټما اينکور چرته
ده . ماورله بوټه چې درشتې خبره ورسره او کېم نن راته یو خونې
ملاو شو سیا به راته یو نسلکي د سپوردمې په شان اينکور ملاو شي
“.

جونګړه

۸۱

ساجد: ”موری زه تا په دې شکل کښې نه شم بوتلي . اول به ستاد پاره پنکلې او خائسته کپږي راوړم . او پته نشته تا به د خومړه ورڅونه لامېلی هم نه وي . نن په صابن سره اولامبا او خيری بنه اُمرډه چې د تیرشوی ژونډ خيري په درنه ټول لارې شي . بیا به د ماباډا په وخت کښې تا هلته یو حم . نن ما د بلقيس سره د ملاویدو وعده کپږي وړ . خو ستاسو په وجه باندي لارنه شوم . خير ته دا اُوايې چې ستانوم څه دې او د کوم ځائي اوسیدونکي ئې؟“

”خمانوم ګلالې دې . زه د افغانستان مهاجره یم . چې په افغانستان کښې جنګ شونومونږ پاکستان ته راغلو . خماخاوند په جهاد کښې شهید شوې دې . د خاوندنه راټه یو لاکه روبيع هم پاتې وي . خو خمايو خونې دې چې خمانه ئې هغه ټولي پيسې واختستې . او چې کله مې څوئ له واده اُکرونو اينګور روتې او کپرو ته هم محتاجه کړم . چې کله به اُبرې شوم نود اينګور نه به مې پته په خپل کور کښې روتې خورله . خويه زه ډير زياته اُبرې کېږم . ما به پئ هم په پته باندي څښل لکه د غلو په خپل کور کښې . او پته راټه اولګیده چې د انسان خيته انسان په خه غلطو غلطو

جونگړه

۸۲

عادتونو باندې مجبوره کوي . یو څل مې د خپل نسمى د حصې پیغ
په غلا خپل چې اینکور ګیره کرم . ټویه تائه پته نشته چې انسان
بودا شی نویسا هغه هم لکه د ماشومانو خائسته خائسته څیزونو
خورلو ته پسخیرې په دغه وخت کښې ځما مازاغه هم ځماد نسمى
په شان وو . خو اینکور مې هغه غوبل جور کړو او داسې داسې د غلا
الزامونه ئې راباندې اولکول چې هکا هکا حیرانه په سوچ کښې
اودرېدم . چې په کور کښې داسې غلاکانې هم کېږي . لکه دا ځنګه
الزامونه چې په مالګئ . ”

په دې وینا دوران کښې مورکئ چيرته لري په سوچونو کښې خپل
څوئ او نسمى ته کتل . او په سترګو کښې ئې اوښکې تیریدې
راتیریدې . مورکئ په غرن نیولی انداز کښې اوونې . چې کله
انسان بودا شی نوبې کاره شی . او په خپل اولاد باندې ټوجهه شی .
او د هغې د سترګونه چې کومې اوښکې اوچې نو هغه صرف او به
ښکاري .

”**ځماد شهید خاوند** په یولاکه روپو کښې ځما هم حصه واه . خود
څوئ په مینه کښې رانه خپله حصه هیره واه . او اوس هم په هغه

جونګړه

۸۳

کور کښې ماته غله وئيلي کېږي . او بلکې ما خپله حصه په غلا خورله . دا خنګه دنیا ده ټویه دنورو نه روتي پته کړه نو خیته ډکه شي . او د خپلې حصې روتي پته کړه نو خپل ټویې به د ګلجنه ګنېږي او وهی به ډ . ځمایوئ په ړومېي څل ماله په مخ سپېړه راکړې واه . هغې د خپل مخ په یو انګۍ باندې لاس کېښو او وئې وئيل ”په دې ځائې ئې وھلي ووم . تائه به د ګوتو نشانونه خو په نظر راشنۍ . خود ټوی ګوتې اوس هم ماسوزوي او ډير تکلیف راکوي . ځمایویه .“

مورکئ په زوره زوره په ژرا شوه او آخری خبره ئې دومره په درد سره اوئيله لکه چې په ژړه نه چيرته په زړه باندې وینا کوي . ”اویس چې ما ستاد جیب نه سل روپې او بشکلې وي نو ماته دومره حق هم حاصل نه دې . چې د یو ټوی سپېړه خورلو نه پس د بل ټوی د سلو روپو غلاڙنه جوړه شم . ځماد زړه سر ماته او وئې چې د سهار نه مخکښې مخکښې زړه هغه کور پرېږدم او چيرته لاره شم . ماته خود کور نه وتل وو . غلاڙنه خو جوړه شوې وومه . نو ټکه مې په ژوند کښې په ړومېي څل د خپلې اينکور کالې پتې کېل او

جونگړه

۸۳

بیا د هغه علاقې نه دې علاقې ته راغلم. ”
 هغه د کټ په يو سر باندې ناسته واه او خپلې اوبشکې ئې اوچولې .
 ساجد لارو او د هغې په خواه کښې کیناستو او بیانې په خپله غیره
 کښې اونیوله سینې پوري ئې جوخته کړه او وئې وئيل .
 ”مورې پنځه واره ګوټې يو برابر نه وي . ټول Ҳامنې غيرته او د
 پسخونوکران نه وي . څه پکښې داسې هم وي چې پسخه په سر
 کینوي خود مور د خپو په جنت کښې هم کیني . يو ټوي چې په کوم
 څائي سپيږه درکېږي ده . دوئم ټوي هغه څائي په عقیدات سره
 خُکلوی.“

دې وئيلو سره هغه د مورکۍ په خکلولو شو. ”مورې زهه به خپله
 مينه لکه د مرهدو د پتیع په شان ستا په زخمنو ایگدم او ته په
 ايمانداری سره څما مور جوړه شه او بس .“

ګلالې: ”خا ټويه د کلونو نه څما سینه د مورنې زړه نه خالی واه . او
 او س څما په سینه کښې ستامينه ټوپونه وهی . ته به واده او کېږي
 څما اينکور به راشی . څمانمسي به اوشي . نو او س به زهه د خپل
 نسسى د حصې پیع نه څکم .“

جونګړه

٨٥

څنګه چې د مورپلار غلط ساتني سره بچي گمراه کېږي . هم دغه
شان د ټوان او لاد رویه د پلار نه د هغه شفقت او مورنه د هغې
ميئنه اورکوي او دوئته د بودا والي او د محروميانو احساس
ورکوي . او ډير مورپلار ځماپه شان یيا غله جوړ شي . ته خو ډير
بشه ټوئې ټې . ستاپه کور کښې به غلانه کووم . ”

د مور د طرفه پوره مطمئندو نه پس ساجد اووئې .

”اوس به موښد خاندان شجره څنګه چوړه وو .“

ګل بازخان اووئې . ”پلار د طرفه د خاندان نوم خوریږي ځما
پلار نیکه د قصه خوانی مشهور تاجر وو . د دې نه نور مخکښې ځما
نيکه د مغلود فوج سپه سالار تیر شوې دې . څښد خاندان د
بها درو خاندان دي . کله ستا مورچې د رشتې د پاره ٿي نو ډير په
فعر به د خپل خاندان ذکر کوي . ”

چې د خاندان مسئله حل شوہ نو ساجد اووئې .

”اوس د یور او د یور ضرورت دي . مآدب بلقيس مورته
وائیلی دی چې ځما مور ځمادرور او خور سره لاهور ته تلي ده . او
ځما پلار حج د پاره تلي دي . ”

جونگړه

۸۶

ګل باز خان په بېرہ باندې لاس او وھلو او وي وئيل.

”واه ټویه تا خومانه حاجى جوړ کړو. هسي خوما پنځه کاله
وړاندې خانه کعبې پوري ټک رائک کېږي دي . خو حج مې نه دي
کېږي . د خانه کعبې ليداو سره څما په زړه باندې لېزیدل راغل.
څما زړه ماته او وئې چې دلته حج کولو والا ټول خلق شريفان نه
دي . که چيرته ته هم ګډود د الله تعاليٰ مخې ته تللي شي نو
مخکنې شه خوزه مخکنې لارنه شوم . څما خپې په رېيدو شوې .
حکه چې د حج نه پس دې خبرې ضیانت نه وو چې خپل وطن ته
دراتلونه پس دلته د عزت روئي ملاو شو . ما خوبه هم هغه نو
سریازی کوله . ماد لري نه په ولاړه دا وعده کېږي وړه که چيرته
ماته د شرافت د ژوند تیرو لو موقع ملاو شو . نويو حل بیا به د
حج د پاره راهم . نن ماته د داسي ژوند د تیرو لو موقع ملاوېږي
زه دا ګنډ چې ستا خبره منلو باندې زه ستا په کار راشم نو مانه
به د حج ثواب ملاو شو .“

”صرف په خبرو باندې عزت نه ميلاوېږي . دا به د دې دنیا په
نوم باندې شريفانو سره باقاعده جنک کوي ترڅو په عزت

جونګړه

۸۷

سره روئی او کپېږي ملاؤ نه وی . تر هغه وخته پوري به دا ددنیا
و لا خلق د خپل ځان برابر ځائی نه درکوي . ساجد تر مابشامه
پوري نوي کپېږي اخستې وي او د نوي مورپلار زاره شکلونه ئې
بدل کېږي وو . او شريغاتان ئې تريننه جوړ کېږي وو . په ډکه خيته
روټۍ خورولو د پاره د دهوبی توب ګټه کافی نه وړ نو ځکه دا
فيصله او شوہ چه ګل باز خان د پاره یو ګادې و اخستې شي چې په
هغې به د ماشومانو جامي ، بنینونه ، چرايې ، ټوبې وغیره خرڅوی .
ساجد او وئې .

” ګوره دادا جانه . موښر خو په بې ايمانی سره په خپلو کښې د وينې
رشتې قائم کېږي دي . خوروزی به په ايمانداری سره ګښو دې کور
تله به د حرامو یو ره ټوله هم نه رأهي .

د بلقيس دی کور ته لارل .

بلقيس په کور کښی یواحې وہ او د ساجد د وعده خلافی په وجهه ئى
 په زړه کښي ډيرې ګيلې مانې او ډيرې خبرې وي هغې دا غونبتل
 چې هغه سره ملاو شې او ټولې خبرې ورته اوکړي ، هغه ارمانونو
 نه ورته اووائی چې هغه د هغه د وعده خلافی په وجهه سره سحرتس
 نس او دانه وانه شول . د شب هجر روداد ، آرزو ګانې او خپلې
 تلوسي ورته اووائی ، کومې چې د هغه د تلونه روستو د هغې په
 زړه کښي پیدا شوي او لکه د ازغوبه یې د ژيو په څوکو هغه
 سکوندله ، د هغه انديښتو تذكرة ورته اوکړي چې لکه د خپسى د
 هغه په ټول بدن خوره شوي وہ او ټول اعضايی ورله شل کړي او
 هغې دا غونبتل چې هغه سره د آرمى سټيمايم یا د کمپنى باع د
 ګلونو په وړمو کښي کيني ، د هغه په او برو سر کېبدی او هغه ته په
 ډکو سترګو د عشق د ستنيګرۍ ټولي خبرې اوکړي . د هغې هغه
 خواهشات چې د ساجد د وعده خلافی په وجهه پوره نشول ، ټول

جونګړه

۸۹

راغونډا شوی وو او ټولو ڈهغه خلاف شکایتونه کول . په دیکښې
دروازه اووهله شوہ . ڈهروازې چبولو سره ڈهغې په مخ ڈمسکا
رنډارا غله . ڈامیدونو هواسره ڈهغې سري شونډي لکه د ګل ڈ
پانېو بیلی بیلی شوې ، آرزو ګانې او ارمانونه ئى په خندا او جزيات
ئى په مسکا شول او دروازې پلو روانه شوہ چې دروازه ئى لري
کړه او ووې کتل نو ڈهغې ڈارمانونو شهزاده په مسکو ستړکو ولاړ
وو او انتظارئی کولو . ڈهغې زړه غوبنټل چې ورمنډاه کېږي هغه
په غېړکښې اوچت واخلي کورته ئې دنه کېږي ، دروازه بند کېږي
او ڈسحرټول ارمان پري او رژوي خوچې خیال یې او کېږو نو هغه
سره خواکښې یوہ بودئ هم و ڈبودئ موجودګئ په هغې کښې
نوې احساسات ، خواهشات او جذبات پیدا کړل کوم چې ڈهغې ڈ
نوې ژونډ ڈنويډ عناصر وو او ڈکومې ڈتميل ڈپاره چې هغه
هرې قریانې ته تیاره ود . ڈبودئ په ليدو باندي هغې داسې
محسوسه کړه لکه چې هغې په خپله لوپتې کښې ڈهغې ڈپاره ڈ
ژونډ ټولي خوشحالۍ راټړۍ دې او هغه ټولي په هغې او ساجد
شيندل غواړي ، دې خیال سره هغه مسکع شوہ او هغوي ته ئى ڈ

جونګړه

٩٠

دنه راتلو اشاره اوکړه . هغه ساجدا چې ڈهغه ليدو ته هغه لکه ڈ
ې او بول کې بې تابه او بې قراره وړ او س د نوي اميدونو سره راغلې
وو ، هغوي ته ئئ په بیټک کښي ڈكیناستو اشاره اوکړه خو په خپله
ئی ورسره ڈناستي جرأت اونه کې په شو بلکه او شرمیده ، مسکع
شوه او په بله کمرا کښي پته کیناسته لبره شبيه پس ڈ
بلقيس مور کورتہ راغله .

ڈيټک کمرا ډيره خائسته وړ . ډيرقيمتی ډيکوريشن پيسونه
پکښي پراته وړ چې تقریباً ټول غير ملكی وو یوجي چې دغه قيمتي
څيزونو ته کتل نو نيمه نه پاتې کيده . وائی چې عادت ترسره ،
سره وي دغه حال ڈګلائي بې لې هم وو هغه ڈساجدد ڈرشتي زيات
ڈدغه قيمتي څيزونو ڈپتولو سوچ کولو ، خوساجدد ڈهفي په خيال
پوهه شوي وو او هغې له ئى وارننگ ورکې وو چې کله ئى ڈ
بلقيس ڈمور په لاس کښي قيمتي پرس او ليدو نوبدن ئى
اوتبنيدو او دا خيال ئى کوو چې خه رنګه به هغه په دغه قيمتي
پرس کښي دنه سامان یا پيسى او ويني او په کومه طريقه به ئى
ترینه او بآسي چې ڈهفي ڈزره تسكين او شى . دې سره هغې ڈ

جونګړه

۹۱

**پاسیدو کوشش کوو ڏ بلقيس مور په هغې پوهه شوہ نو ورته ئې
اوئیل :**

” راچه خوري کينه . که ستا په راتلو کښې لب وخت نور تير شوې
وې نويما به د ماسره ملاقات نه وو شوې . اوں به زه روستولاره
شمې . ساجد وي چي ته لاهور ته تللي وي . ”

گلائی : ” آو خوري نن سهار راغلي يم . ځمالوردي اي فائنل
پرچې ورکولي . هغه به هم درې څلور ورځې پس درور سره راشي .
ستاوسو بلقيس هم راته بنه تعليم یافته بشکاري . ”

دلقيس مور : ” نه خوري ما په دې یاندې ډير تعليم اونه کېي شو .
دا چي په لسم جماعت کښې وو نوماد دې واده کېي وو . ساجد خو
به تأسوته د دې د واده ټوله قيسه کېي وي . ”

گلائی : ” او... د ساجد نه می زيانې چي دا هرڅه واوري دو نو ډيره
خفه شوم په داسې ټوانو یاندې ډير ډير لعنتونه د چا چي منځښي
روستو څوک نه وي . د چا چي مور پلار هم نه وي . پته نشه چي دا
د کوم ځائي نه راپيدا شي . په هلكانو یاندې بالکل بهروسه نه دی
کول پکار . پوره اول نمبر لوفران وي ساجد په مرئ تازه کولو ”

جونګړه

۹۲

سره مورته احساس ورکړو چې هغه خپل څوی ته هم په ناپوهی
کښې لوفروائی بیانې په مزا غونډې څنګل باندې اووھله چې
خبره پدله کړي .

ګلالې: ”ای څویه داته مې په څنګله باندې ولې وهې؟“ او بیاد ده
د خواه نه پاسیده او د بلقيس د مور په خواکښې کیناسته او بیانې
اوئیلې .

”نه دلته په ناسته ټمونږو خبرې څه د پاره آوري . لاړ شه متھائی
راوريه زړه به د خپلې لور ځله خوبروم بیانې په څم .“

ساجد شرمیدو سره مُسکی شو او د هغه ځائی نه لارلو . څه نیمه
ګھینته پس ئې چې متھائی راوريه نو بلقيس هم هغلته ناسته واه .
ټولو چائې څېلې ساجدا چې راًورسيدو نو بلقيس د تلو د پاره
پاسیده نو ګلالې د لاس نه اونیوہ او ځان سره ئې کینوله .

”ای لورې چيرته څې . نن سیاچې کومې جینکۍ شرمیدې هغوي
ته خلق کم عقلې وائی . شابه ټما د لاس متھائی اونځرة .“

دمتھائی ډې ئې کهولاؤ کرو او یو ليدو ئې ترینه رواخستو بلقيس
او شرمیده او ځله ئې پته کړه . ساجد خپلې شرميله محبوبې ته

جونګړه

۹۳

ډیر په مینه مینه کتل . هغې د لډو خورلو نه انکار کولو خو په زړه
 کښې ئې د لډوانو نه چکونه وهل . خو ګلالې ورته آخر هم ګک
 غوندي په خلله کښې ورنویستو او وي خورو . او چې ساجد سره ئې
 سترګې ملاو شوې نو د شرمائې مخ تک سُور شو . د ساجد په
 شونهو باندې نرئ نرئ مسکاوا او د هغې ښکلې سترګې د مینې
 او خوبو والی نه ډکې وي . ګلالې د خپل ګريوان جيږ نه د سلوسلو
 دوہ نوټونه را او خکل او بلقيس ته ئې په لاس کښې ورکړل . هغې
 موې لاس سره د سور مخ د هغه څائې نه په منډا باندې لاره .
 واپس راتلو کښې ګلالې ساجد ته او وئې چې د واده نیټه مو کیښوده
 د بلقيس د مور ډير ډهنج ډهولنگ نه دی خوبن . څکه چې شپږ
 میاشتې وړاندې د بلقيس پلار وفات شوې دي . څکه د خپلې لور
 نکاح په ساده طریقې سره کوي او لور په سادګئ سره رخصت کول
 غواړي . درارواني میاشتې په وړمیع جمعې باندې به نکاح تهرو .
 ساجد او وئې ”خوموري دومړه زربه واده څنګه کېږي . لاتر اوسه
 پورې د یو رور او یو خور انتظام هم کول دي .“
 ”منړه خو شوک اونیسه او رائې وله . دلتنه خو هر یو دادعواه کوي

جونګړه

۹۲

چې مسلمانان ټول په خپلو کښې رونډه دی . او د خپلې پشچې نه
علاوه ټولې پشچې خویندې وي . هم د دې وعدې په نسیت سره په
قدم قدم کښې رو او خور ملاویدې شی . ”
”دا خوتیک ده موري خو مونږ ته به د مستقل اوسیداو د پاره
رور یا خور ملاو نه شی . ”

” وادءه کولودپاره په عارضي طور باندي ملاویدې شی . لا خو وادءه
ته پنځلس ورځې شته دې . د چيرته نه چيرته به دارشتې ملاو شی
“.

دوئ چې کور ته راغل نو ګل بازخان ته ئې اووئې چې د وادءه نیټه
پخه شوا ، او صرف درور خوز مسئله باقى پاتې دا . که چيرته د
وادءه په وخت رور او خور په نظر رانه غل نو د جینې والو ته به
زمونږ دروغ بنکاره شی . ساجد یو دم اور پیدو او وي وئيل .

”مانه خو هیر شوي وو . ما خوتا له د بلقيس د پاره سل روپیع
درکې وي . او تاخو خپلې اینګور ته دوا د سلو نوچونه ورکړل
دغه دوئم د سلو نوچ تاسره د کوم ځائې نه راغلو ؟ ”
هغې په نښتو انداز کښې اووئې . ”گوره ځویه په وړمې څل باندي

جونګړه

٩٥

اینګورله په سلو روپو باندې ماله شرم راتلو . نوماځة کېږي وي
 چې د مورپرس ئى په میز باندې پروت وو . ځما لاسونو خارخ
 شروع کړو . تا د غلانه هم منع کېږي ووم ، ځکه ما غلا اونکړه . د
 هغې د مورپیسې مې د هغې خپلې لورته ورکېږي . گوره گوره ته
 ماله داسي مه گوره . تاونیلی وو چې دې کورته به د حرامو پیسې
 نه رائۍ . ماد ځان د پاره دا غلانه وړ کېږي . د هغه بشې پیسې
 هم د هغې په کورکښې پاتې شوې . او ته لک سوچ او کړه ځما په
 دوا سوہ روپو باندې ستاخومره عزت زیات شو . ”

Sajid and Nabil

”مورې که ته گیره شوې وي نو پیا به څه کیدل؟“

”مانیول دومره آسانه نه ده . تا په وړمې څل باندې لیدلې نه
 ووم څه؟ په ما پسې خلق مې خنګه بې وقوف کېږي وو . ستاد جیب
 نه مې چې پیسې او خکلې نو ولې ته پوهه شوې وي څه؟ ته هم د دې
 قبیلې سېږې ېټې . زړه دا منم چې ماله داسي نه وو کول پکار خه
 بس دې ګصه او توکه . بیا یه د شکایت موقع نه درکوم .“

ساجد به وړ باندې مجبوراً هم بهروسه کوله . که بهروسه ئې

جونگړه

۹۶

ورباندې نئه کولې تو په رُو رُو به خم شوي مورپلار به ترینه ييا
وران شوي وو. بعضې وخت به مورپلار هم لکه د ماشومانو په
شان پوهه وي . په بله ورخ ساجد ګل باز خان ته زر روپې ورکړې
چې چيرته زړا رېډه واخله او په هغې باندې سامان اولګوہ . ګل باز
خان نوتونه په لاس کښې اونیوں او وئې وئیل .

”دیرې ورڅې پس یو خائې پوره زر روپې په لاس کښې وینم . ته
بې غمه اوسه زئه به رېډه واخلم او په هغې به سامان اولګوم . او
ورسره به ستا دپاره یوه خور او خان دپاره یوه لور هم ګورم .“
دي وئيلو سره هغه لاړو . ګلالې هم به په کورونو ګرځیده . چې که
چيرته ”څوک ضرورت مندا پیدا شی او هغه خپله لور جوړه کړي
او کور ته ئې راولی . ساجد هم ټوله ورخ اخواه دیخواه ور ګرځیدو.
او مابنام LRH هسپیتال منځ ته لاړو . د دئه دا خیال وو که چيرته
څوک ې سهاره جینې ملاو شی نو خپله خور به ئې جوړه کړي هلته
کښې ئې خپل یو دوست البدو هغه ته ئې دا خبره اړکړه نو هغه هم
حیران شو او وئې وئیلې .

”یاره عجیبه ده خلق خود مینې محبت دپاره جینکۍ ګوري او ته“

جونگړه

۹۷

ېئې چې چېرته د معشوقي په ځائې ئې خور جوړه وي . ځاتمه رازه
ماسره زه تايو غريب بودا سره ملاووم .”

دوئي يوزوړ غوندي کورته ورنوټل . په کور کښې یوه غنم رنګې
جینې په نظر راغله . دیو بودا آواز راغلو .

”خه خبره ده ایازه ؟ ډیرې ورڅې پس راغلي .“

”فقير بابا . دا ځما دوست دي تاراته وئيلي وو چي ځما لور له چېرته
رشته ګوره . ځما دا ملګري رشته غښتو له راغلي دي . خوداني
خان سره د خور په رشته باندې بوټي .“

بودا ورته په ګصه کښې اوکتل او بیا او غوري بادونې وئيل ”آیا ته
ماېي وقوفه یا پاکل ګنډې ؟ ولې ماټه پته نشته خه چي د دي بسار
بدمعاشان خلق په خه چل باندې غربې چينکې د خور په یهانه
باندې بوټي او بیا ئې په چکله خانې کښې پرېږدي “

ساجد هغې جینې طرفته اوکتل او وئې وئيل ”زه الله ګواه کووم
چي زه به دا خپله خور ګنډم او دیو خکه رور په شان به د دي عزت
کووم . اې ځما خوري په ماياندې یقین اوکه . ته به ځما په کور
کښې دیو رور د غيرت په شان اوسيېږي .“

جونگړه

۹۸

جيئنچ څوانه وله، د هغې په سترګو کښې د خپل ځان د پاره د خاوند
تصویر ګرځیدو. او په دې عمر کښې جيئنکو چيرته د پردي رور
خوبونه نه ويني ځکه دې ساجد ته په مايوس ع سره اوکتل او بیانې
خُلَّه تاؤ راتاؤ کړه او مخ نې ترینه واړولو. ساجد چېه خُلَّه د کور
نه بهر راوتلو او په خندا کښې نې اووئې.

”زهه هم خومره بي وقوفه يم، ترننه پوري یو پلار هم خپله لور د
چا د خور جوړولو په نيت باندې د کوره نه ده رخصت کړې. د دې
دنیا درواج او دستور نه خلاف که پېر هم نیک کار کوي. په هغې
کښې خرابتیا رائې.“

ساجد د ملګرو نه رخصت واختور اروان شو او د ځان سره
بُنېیدو. ګرځیدو را ګيرځیدو کښې په یو بازار کښې روان وو.
هلته یو غریب ریږې والا د دوہ بدمعاشانو په وړاندې مِنت کولو.
”خویه نن د سهارنه بازار خراب دې. زهه نن تاله نشم درکولي. دا
باجورېان وو. په دوئ کښې یو بدمعاش دغه غریب سېږي د
ګريوان نه اونیولو او وي وئيل.

”خنzierه پيسې خویه ستا پلار هم ورکوي. موږله پيسې پکار دي

جونګړه

۹۹

گنې نو داريږا به د الټاپرته وي . ”

ساجدد هغوي د شا طرفنه راغلو او په شائي ورله لاس کيښو دو او
وي وئيل .

”خلميه دا بودا ډير کمزوري دې . دیخوا د پلار ولاپ دې مانه ګنډاه
تیکس واخله .“

”راحه شودا ولې ته هم دادا ګيري کوي . تاخو په یوه سپېږي
باندې اوده کوم .“

دې وئيلو سره ئې په لاس سره گزار او کړو ساجدد ترينې روستو
شواو خپل ملګري ئې اولګيدو . او ورپسي جښت ساجدد يو
زېردست سُوك په خُلې ورکړو . هغه مخ په شا په رېډې ورغلو او
الټا اخواه پريوت او بیا یو غوبل جوړ شو . دکاندارانو خپل دکانونه
بندول او تښتیدل . باجوړي هم پنه جوړ څوان وو . هغه هم ساجدد
ته خپل زورښدو او د ساجدد نه ئې وهل هم خوړل . په لب وخت
کښې نور ګنډاکان هم راوسیدل خودې باجوړي ورته اووئې .
”او درېږي دا ډير تکړه دې . او ډير خائسته چنګېږي . تاسو په
مینځ کښې مه راهی . موږ به خپله فيصله پخپله کوو .“

جونګړه

۱۰۰

دې وئیلو سره دغه څوان ساجد له په ځلې یو سُوك ورکړو.

”تءَه خوک ئې او د کوم خوانه را غلې یېئي؟.“

ساجد د سُوك سره روستولارو او د ته ئې لټې ورکولو سره اوونې.

”خانوم ساجدا دې . او زړه یو سزا یافتله مجرم یم . خو اوس د

پولیس په مدد سره شریفانه ژوند تیروومه . زړه د چا بدمعاشی

نشم ليدلې . ځکه به تا په و هللو وهلو تهانې ته بوئم .“

هغه څوان د زمکي نه پاسیدو او په تیزه خندا سره ئې اوونې .

”دا خه نخري ډجوري کړي . دلتنه موږ ټول په تهانه کښې يېته

ورکوو . او اوس به تا نه هم يېته اخلم .“

او دواړه بیا اونښتل . څوان اوونې .

”شوده تءَه خان څه ګنې . دلتنه موږ د دوہ کالو نه دادا ګیری کوو .

تءَه به د دې ځائې نه ژوندي لاړ نشي .“

ساجد: ”که زړه تا دلتنه په و هللو وهلو بې دمه کرم او ژوندي درنه

لاړ شم نو څه انعام به راکې .“

بدمعاش: ”تءَه چې څه غواړې زړه به ئې درکرم او تا په خپل استاد

او منم .“

جونگړه

۱۰۱

ساجدوله په سریاندې یو تیز ګزار ورکړو . هغه سر اونیولو او په شالارلو . او دهه ورله یو خو ګزارونه ورکړل او په ځائې پريوتو . په بازار کښې پنه ګنډه جوړه وړ . خو ټولو خلقدود لري نه تماشه کوله . او دوہ بدمعاشانو ته د امن او شريفتوپ سبق چا هم نشو ورکولي او دا دواړه لکه د غرونو جنګيديل . یو بل ته ئې سبق نبودو د پاره وهل ورکول . خهه وخته پوري چنګ نه پس د ساجد زور پري زیات شو . اوس هغه څوان بالکل نشو اور پیداې خپل ځان ئې د اور پیداو د پاره دیږتینګولو د هغه لاندې نور ګنډاګان په ساجد باندې راغل نو دهه ورته لکه د زخمی زمری غوندي آواز ورکړو .

”روسته شیع . څوک به هم نهه رائحه . زهه بُزدله نه یم . دې څوان سرهه مې چې کومه خبره کړي ده . هغه خبره به پوره کوم دې وئيلو سرهه هغه په زمکه باندې راپريوتو . بیانې یو دیوال ته شا اولګوله او وې وئيل .

”خنzierه تاخو په ربنتیا باندې زهه بې دمه کرم . وايه خهه غواړې اوس ؟“

”چې خهه اوغوارم په ايمانداري سرهه به ئې راکوي .“

هغه لاس اُوچت کړو او د خلقو طرفته ئې اشاره اُوكړه او وي وئيل

”هان هان ضرور به ئې درکوم . دومره خلقو په مخکنې د رته
وئيم . اوس اوغواړه .“

ساجد: ”زءَ تائه د ډیور مرینه غواړم . را به ئې کېږي شې؟.“
هغه څوان یو دم حیران شو او ده ته ئې په برندو برندو سترګو
اُوکتل . د بازارونو خلقو هم ساجد ته په حیرانتیا سره کتل . خو په
کتو کښې د خلقو یو مینه واه .
ساجد اُوئې .

”زءَ د ډیو عزت دار کور جوړ لو د پاره د عزت دارو په تلاش کښې
راوړې يم . او ځاما د ایقین دې که چېرته ته ځما رور شې . نو درور
عزت ساتلو د پاره به ته ضرور د په ژوند تیرو لو کوشش کوي .“
څوان د دیوال په مدد سره اُدریدو او وئي وئيل .

”پريپردا خه نخري کوي . تاته پته نشه ځما او ستا په شان سې
چې د بدمعاشې ژوند تیروي . نو شريغان به هم خوشحاله وي . که
مونږ ترې نه عزت اوغواړو نو دا خلق به مونږ له کله هم عزت

جونګړه

۱۰۳

رانکېږي . اوس به زئه تاته خه اوئیم . په قسم باندې چې په دې دومره لوئ پسار کښې عزت غوبنتو غوبنتو باندې مانه بدمعااش جوړ شو . اوس ته مارور جوړو وي . نو خله زماټوله خانه خرابه وي ”.

ساجد په مزا د ده خواه ته راغلو او د ائې د دواړو مټونه او نیولو او وئې وئيل .

”عزت په غوبنتو باندې نه ملاوېږي . د مورپلار او رور خور د سوری لاندې حلال رزق خورلو باندې عزت ملاوېږي . مونږ دواړه څوانان یو . ولې مونږ په خپله د اویو څبیلو د پاره کوهې نشو کنستلي خه .“

بدمعااش : ”چه ته راته رور وئې نوزئه به داسې ضرور کووم . وايه . اوس به مونږ خه کوو .“

ساجد : ”ته ماسره ځما کور ته لار شه او مورپلار سره ملاو شه“

بدمعااش : ”ګوره ته بیا توقي کوي زئه به مورپلار سره په قبر کښې څنګه ملاوېږم ؟“

ساجد : ”أوهو ته پوئې نشوې . مورپلار خو ځما هم نشته دي

جونګړه

۱۰۳

. څنګه چې مې تئه رور جوړ کړي هم دغه شان مې یوډا بودی ښه
مور او یو ډوډا سپې پلار جوړ کړي دي .
واوره روره . د عزت ژوند تیرولو د پاره وړومې د خپلو رشته
دارانو نه مینه او عزت اخستل وي . د دې نه پس ییاد نورو نه
عزت ملاویدی .“

بدمعاش: ”خا رائه چې نن زله خپل مور پلار سره هم
ملاؤ شم .“

دوی دواړه د هغه ځائې نه روان شول په لاره کښې ترینه ساجد
تپوس اوکړو .
”ستا نامه څه ده . ؟“

بدمعاش: ”دلته ماته ټول دادا وائی . خوڅنانوم ارشد دي .
تئه راته دا اووایه . چې تئه په اصل کښې خوک یئې ؟ او تئه د نورو په
لانجو کښې ولې رائې . خوک رور کوي . خوک مور پلار جوړه وي
... ګوره روره صفا صفا وايه . څه دهوكه خویه نه کوي کنه .“

ساجد ده ته د یقین ورکولو د پاره خپله قیصه د اول نه تر آخره
پوري اوکړه . ماګنېل چې یوې شریفې جینې سره به واده اوکړم او

جونګړه

۱۰۵

خپل کورته به ئې راولم . خو جینې والا د اسې یوازې سېی له رشته
ورکولونه یریدې د چا چې مخکنې روستو خوک نه وي . په دې
دنیا کښې کله ناکله درېستیاډ د پاره لبډیر دروغ هم وئیل غواړي

عکه ئې په دروغو باندې مورپلار کېږي دی او اوس ئې دارور کړو
او روان کېږي ئې دې . او صرف دیو خور کمې دې . ”
ارشد چې د دهه خبرې واورېدې نووې وئیل .

” ساجدا روره . ستاخبرې آورېداو نه پس مې په رېستیا باندې د
عزت ژوند تېرولو ته زړه اوشو . دا خودېرہ نسلې آئېديا ده . که
مونږ دا دیو څائي بل څائي ډغري خورو والا خلق په خپلو کښې یو
څائي شو او عزت اوغواړو نو دا عزت داره خلق به انکار اونکېږي
شي

ارشد : رازه چې دې هوټل ته نتوخو یو کپ چائې به او څکو یا
سوچ کوو چې چيرته نه به یوه نېټه خور ملاو شی . ”
دوی دواړه یو هوټل ته ننوتل . د چائې څنبلو په دوران کښې
ارشد ورته وئیلې چې دا خنګه بدمعاش جوړ شوې وو .

جونګړه

۱۰۶

څوک هم د مورد خيتي نه بدمعااش نه پيدا کيږي . خو چې روتنه
ورته نه ميلاوېږي نوبې ايماني کوي . چې عزت ورته نه ميلاوېږي
نو بدمعاشي شروع کړي او د نورو نه ځان اُوچت ګنې . که عزت
ورته ملاو نشي نو اُوچت والي خو ورته ملاو شی کنه .

د چائي څبلو نه پس دوئ خو کوشو کښې تيرشول او ډېگرئ ته
اورسيدل . شپه ډيره تيره شوي واه . د بالاخانو نه د ډهول او د
ګهنجکړو ګانو آوازونه راتلل .
ساجد اُووئې .

” د دي ځائي نه زر اوزه . ځکه چې دلتنه عزت داره حلق نه رائحي
“ . ”

ارشد: ” داته څه او ساجده روره . دلتنه خود ټولو نه زييات عزت
داره حلق رائحي . زه ستا خبره منم او تأسره څم ته څما خبره
أومنه او ماسره بالاخاني ته لارشه په قسم چې زه به ستا ې عزتني
نه کووم . ”

د ټه ساجد لاس اونيو لو او په زور سره ئې رانګلوا او یوې بالاخاني
ته ئې بوتلوا . هلتنه په مختلفو کمرو کښې مختلفو ډمو مجري (

جونگړه

۱۰۷

ګډاکانې) کولي . خه داسي هم وي چې د ګاهکانو په انتظار کښې ناستې وي . ارشد چې ساجد کومې کمرې ته بوتلو هلته يوې يودې مشرې د دوپړو باجو په مینځ کښې ناسته واه . چې دوي ته ئې اوکتل نو په خندا شوہ او د استقبال د پاره اورديده .
هم هغه وخت یوه بنسکلې څوانه جينې د بلې کمرې نه راؤته او راغله هغه مشرې ورته ووئې .

”لوري په خپو کښې ګهنجړو ګان واچوہ قدردان راغلي دي .“
ارشد لاس اوچت کړو او وئې وئيل .

”نه ګهنجړو ګان به نه تړې . ګوره يودې . تا ماته یوه درخ وئيلي وو . چې خپله لور دې دوزخ نه او خکل غواړم . چې خوک دولت والا ملاو شی نو دلور واده به ورسره او کرم . مونږ دولت والا خونه یو . یو عزت دارمي راوستې دې . مونږ دواړه رونړه یوو . او ستا لور خپله خور کوو او خان سره ئې بوټو .“

ساجد په حیرانتیا سره ارشد ته اوکتل . هغه چېرته سوچ هم نه وو کېږي چې چېرته د یوې ډمي لور یه خور کوي . يوې داسي په نه زړه سره او وئې .

جونګړه

۱۰۸

”ولې؟ اې ارشدۀ زمونږ د دهندې په وخت ولې فضول خبرو کولو
د پاره راغلې يې؟. ئاخپله لارنيسه او مونږ خپل کار کولو ته
پریبرده.“

جینئ په خندا کښې اووئې . ”مورې . تا هم خپله ټوانی په دې
بالاخانه کښې بریاده کړه آیا تا کله داسې ګاهک لیدلې دې چې یوه
ټوانه جینئ خپله خور جوړه ولو د پاره راغلې وي“.

د مشري د ټواب ورکولو نه مخکښي ساجد اووئې .

”اوا دا بالکل عجیبیه او نه اوریدونکې خبره ده . دلتہ راتلو نه
اُړاندې ماهم دا سوچ نه ووکړې . خو اوس زه دا ګنډ چې ته څما
ډیره بنه او خوبه خور جوړیدې شي .

ولې ستا په زړه یا په ذهن کښې کله هم داسې تمنانه ده پیدا شوې
چې ته یو د عزت ژوند تیرکې .؟“

د ساجد سنجیدګئ او په وینا کښې د صداقت د وجوې جینئ یو دم
خاموشه شوہ . او دهه ته ئې اوکتل . او دهه ته ئې په کتو کتو کښې
څان سره د نورو ډمو په ژوند یاندې غور کولو . او په زړه کښې ئې
وئيلې . څه ميلاوېږي دوی ته؟ په ټوانی کښې وختي قدردان

جونګړه

۱۰۹

راپیدا شی . او بیا هم هغه قدردان مود بودا توب په وخت کښې د نظره گزار کړي .

دې جینئ او دغه مشرې مورئې خوحله په دې باندې غور کېږي وو . یو خلئې ارشد ته هم ذکر کېږي وو . که چيرته خوک د دولت والا ئې په عزت سره په نکاح کېږي نولور یه ئې د تول عمر د پاره دا کار پرېږدی . خو دلته خو دولت نه میلاویدو . صرف په عزت سره د خور جوړولو د پاره دوړ رونډه راغلی وو .
مشرې اووئې .

” زه دانه منم چې ستا په شان یو بدمعاش ځما لور خپله خور جوړه کېږي او عزت به ورکېږي . او دا دوئم چې تأسره راغلې دې . پته نشته چې دا هم لا خوک دې . د دهه په نیت باندې زهه پوهیږم . ” ساجد اووئې . ” زه درته د پولیس د لوئې لوئې افسرانو ضیانت درکولې شم . که چيرته تاته د قانون حفاظت ملاو شی . نو آیا ته به ځما خور ته ځما په کور کښې د عزت ژوند تیرو لو اجازت ورکېږي ؟ ”

مشرې اووئې . ” پولیس والا بدمعاشانو سره په د هوکو کښې ملاو

جونګړه

۱۱۰

وی. که چیرته دوئ ایمانداره شول نو په دې بسار کښې به دومره
بد معاشي اونشی .“

”تول پولیس والا یو شان نه وی . څماد علاقې تهانيدار ، د ستپرل
جیل جیلر . او ډی ائسی جی صاحب به ستاد لور د حفاظت ذمه
واری واخلي . او د داسې لوئې افسرانو نه دې ایمانی طمع مه کوه .
زه به تا دوئ له بوئمه . دوئ سره ملاویدو نه پس او دوئ سره
خبرو کولونه پس به تائه څماد رینتین والئ یقین درشی “

جینئ مشرې ته رانزدې شوہ او وئې وئیل . ”مورې کله چې یو
شریف سېرې د دومره لوئې خلقو نومونه اخلي نو په هغوي یهروسه
کول پکاردي . سباء د دوئ سره لاره شه او د پولیس لوئې افسر
سره پخپله خبره اوکړه . ما به په زړه کښې دعاګانې غونښتې لکه
چې اوس څمادعاګانې قبلېږي .“

ساجد خپلې خور جوړولو والا جینئ ته ډير په مینه کتل . او په
سوچ کښې شو چې انسان د زړه د صداقت نه کوشش کوي نو د
هغه کوشش هیڅکله هم ې خایه نه خی . د ایرونه لعل او د ډیرانه
نه ګل هم حاصلیدې شي .

جونګړه

۱۱۱

څوک هم د ګندګئ نه د پاکوالی سوچ نشی کولې . خو کامیاب
کوشش وائی چې پاکوالې هلته هم شته دي . په عام ژوندا کښې
د اسې خبرې هسي قيصې بشکاري . خودا قيصې وغیره هم ځمونږد
ژوندا ولار او ګرځينداه کردارونو دوجې مکمل کېږي .

په دي شپه د ساجد مور پلارته یو بل باجورې ټوئې ملاو شو او په
دوئمه ورڅه د یوی لور د ملاویدو طبع وه .

ساجد مشره ځان سره کېږي واه او د دي آئي جي دفتر ته تللی وو .
او دوي ټولو د هغه دراټلو انتظار کولو .

ګل باز خان د ارشد نه پوښتنه او کړه .
”خویه ته دغه جینې د کوم وخت نه پیژنې . د دي نوم څه دي ؟ او د
کوم څائي او سیدونکې ده ؟“
ارشد ورته او وئي . ”د دي نوم نازو دي او دوي د سوات نه دلته
راغلي دي .“

ګل باز خان په خندا شو او وئي وئيل . ”مونږ خو یو عجبيه غونډې
خاندان چوړوو . ته باجورې . زه آفریدې یم . مور دي افغانۍ ده .
ساجد مومند دي او نازو سواتي ده . ځمایه خیال چې په هیڅ یو

جونګړه

۱۱۲

کور کښې به د دومره علاقو خلق یو ځائی نه وي . حالانکه پیښور
غونډلې وړوکۍ کور کښې ټول اوسيږي . خود یو بل نه بیل بیل .
او د یو بل نه ناخبره”

ګلالئ اُووئې : ”خوزمونېدا عجیبې غونډلې خاندان به خوک اُونه
منی . ټول به وائی . چې مورئې افغانی . پلارئې آفریدې . یو
څوئې مومندیو څوئې باجوري او لور سواتی دا ځنګه کېډې شی .“
ګل باز خان اُووئې . ”داسې پونتنتی صرف کم عقلان کوي . مونې
ټول د ژوند حالاتو داسې کېږي یو . او د یو بل نه ئې لري کېږي یو .
مونې ټول پښتانه یو . دا یېله خبره ده چې په ژبو کښې مولبد
فرق دې . ولې ده خو ټوله یو ډېښتو کنه .“

هاته د ساجد تقدیر ډير خوندورو . حالات په تیزی سره
بدالیدل د غرمې نازو د لور په شکل کښې کورته راغله نو یو
وړوکې خاندان مکمل شو . صرف د یوې بشنجې کې پاتې وو . هم د
دې دپاره خودا دومره هلي څلې او شولې . د محلې خلقو به ډير په
حیرانتیا سره دې کورته کتل . چېرته چې مخکنې او رانه اورانه
وو . په هغه ځائی کښې د ټول عمر دپاره د خندیدو والا خلقو

جونگړه

۱۱۳

جنت جوړ شوي وو. د ساجدد وادءه دپاره ډير په ګرمائګرمي سره تیاري شروع وي. ګلالې او نازو به د محلې کورونو کرہ تلي او خلقو سره به ئې تعلق جوړولو. په دې محله کښې بعضې داسې خلق هم وو. چې د چا خوشحالی ئې هضميدې نشوا. اول خو به هغوي د دوي نه ځان ساتلو خو چې وسوسې ئې ډيرې شوي نوزنائه ئې د ساجددی کرہ د دې دپاره راغلي. چې دلته څه نخرا ده.

وادءه خود ساجددی کرہ کیدونکې وو. خو درز غوبل په ټوله محله کښې وو. چاله هم خوب نه ورتلو. د شېرې تر ناوخته پوري به سېرې په بیتکونو کښې ناست وو. د سېئو محفلونه به بیل لکیدل. چا به وئیل. ”ساجد چې کله دلته کور جوړ کړي وو. هغه وخت د دءه مورپلار مړه شوي وو دا به ئې وئیل. اوس ئې مورپلار د کوم قبر نه راویستل؟“

د محلې یو کس اُووې ”رور او خور ئې هم راپیدا شول. او د مزې خبره دا ده چې دیو شکل د بل سره نه ملاویبدی. رنگونه هم بدل بدل دی. د خبرو لهجي هم بدلې بدلې دی. بالکل چېریا ګهر بشکاری.“

جونګړه

۱۱۲

”بې غیرته بدمعاش دې . او په خپل کور کښې ئې بدمعاشان ساتلى دی او اوس چرته د عزت داره کورنې نه جينې واده وی .

دريم کس اُوئې . ”د ساجد مور وئيلي چې چيرته د سيدانو په کورنې کښې رشته شوي ده .“

دريم کس اُوئې . ”عجیبه ده د سيدانو جینکۍ خو په نورو خاندانو کښې نه ودېږي . نو یا د رشته څنګه اُوشة .“

چيرته چې بې ايمان اُوسېږي هم هلتنه ايمانداره هم اُوسېږي يو ايمانداره کس اُوئې . ”دا خو ډير د خوشحالی خبره ده چې سيد خاندان او یو عام خاندان په خپلو کښې یو ځائې کېږي . خاندانی شان او شوکت تر ډيرة وخته پوري نه وی . په ډير بهه او نیکو خاندانو کښې هم کله کله غله او بدمعاشان پیدا کېږي . او داسې جینکۍ هم پیدا کېږي چې یاران ئې وی . که چيرته یو د سيدانو کورنې ساجد سره

رشته کوي نو دا د سيدانو ډير اعلى صفت دې . او دا هم ده چې ساجد د عزت ژوندا تیروول غواړي . او چې په ډې حالت کښې مونږ ساجد راغورزو نو دا به زمونږ ډير زیات خراب او د ډې ايمانی

صفت وي. ”

ربتیا او صحیح خبرو والا ډیر کم خلق وي . او اکثر د دروغو په شور کښې د هغه آواز اورک شي . ساجد په دې باندې پوهه وو چې د محلې د یو سرنه واخله تر بل سره پوري صرف د ده په ذات باندې بحثونه کېږي او دا ډېرې د خوشحالۍ خبرې وي . که تازه خاوند وي . نوي کوروی . نوي حکومت وي . خلق هريو نوي خیز په آساتتیا سره نه قبلوی پوزه نچوړي کوي یئي او تنقیدونه کوي . خو ییا په مزا دا پنځله قبلوی . که هغه په زوروی . یا په رضا سره وي .

نازو یو څل زړه ماتې د وجوړئي .

”لا لا جانه . موږ به په محله کښې څنګه او سیبرو . د لته خو ټول زموږ خلاف خبرې کوي .“

ساجد جواب ورکړو . ”نازو! ته چې کومې محلې ته لاره شې نو تاته به په مزا دا پنځله معلومه شي . چې هر ځائې کښې د یو کور والا ديل کور خلاف څه ناخه ضرور وائی . په مخامنځ به خوبې خبرې کوي . او

جونگړه

۱۱۶

چې واپس کور ته راشی نو بیا به په طنزر سره وائی چې درې زرو
تې دی ئې وو. مونږ کړه خود دولس زرو روپو تې وی دې . “
نازو اووئې . او او لالا جانه . د اسې خبرې خوزۂ اکثر آورمه . د ګه
زمونږ محله کښې چې بخاری صاحب او سیبې د هغه لور د مرزا
صاحب لور پسې اکثر خبرې کوي . او د مرزا صاحب لور د بخاری
صاحب لور پسې خبرې کوي . او چې کله یو بل ته مخامنځ شی . نو
زريobel ته ورغاپې ووھی او په مینه محبت سره خبرې شروع
کړي او بیا په خبرو خبرو کښې د محلې د نور و جینکو عیبونه لټوی
. دلته په مخامنځ یو خنة او شا په شا بل خنة کېږي . دا څنګه دنیاده .
“؟

ساجد اووې ”مونږ به هم په دې دنیا کښې څان له کور او عزت
جوړوو . او زمونږ عزت جوړېږي . د دنیا د ستور مطابق شاپه شا
زمونږ بد وائیلې کېږي . خو مخامنځ دا خلق اوس مونږ سره په
عزت کښې ملاوېږي . دا هم د اسې دنیا ده . څما خوبې خورې .“

د عزت ژوند تیرولو په سفر کښې پینځلس ورځی تیرې شوې .
د ساجد وادۂ تیار شواو ساجد چې د وادۂ په جوړه کښې کله د کورنه
بهر راوتلو . نو د محلې چې خومړه خلق په جنځ کښې شریک شوي
وو. ټول د دغه سیدانو کورنۍ په خیال کښې وو. چېرته نه چې یوه
ناوې د ګل باز خان کورته د اینګور په شکل کښې راوستل وو. هغه
خائې کښې د نکاح پروګرام ډیر ساده وو. ترڅو چې د وادۂ رسونه
پوره کيبل . تر هغه وخته پوري د ساجد شريفو جنجيانو د بلقيس
د محلې خلقو نه معلومات حاصلوں .

هغوي ته په دي معلومې دو باندي ډير انسوس او شو چې د بلقيس
پلار واقعې د یو لوئې سید خاندان سره تعلق لرلو. ټولې محلې دا
گواهی کوله چې بلقيس د یو عزت داره پلار لور ده .

ساجد چې په دي ورڅ بلقيس حاصل کړه نو باقى ټوله دنيا ترينه
هيره شوہ . کمره ئې لکه د ناوې ګونډې تیاره شوې وہ . د دۂ دا

جونګړه

۱۱۸

خيال وو چې ناوي به نیغه هم دي کمري ته راولم . خوچي کمري ته راوريسيدل نو په کمرا کښې خه کارپاتې وو . د دهه رور ، خور او د محلې نورو جينکو به په نمبر نمبر بنارسی اوجتوله او ناوي به ئې کتله . د خپل دستور مطابق د محلې خلقو به ئې مخامنځ تعريف کولو .

او چې شا په شا به شول نو پوزه به ئې نچوری کړه او خه نه خه عیب

به

ئې پکښۍ يادولو .

ساجد په دې وخت کښې د کورنه بهره په دروازه باندي یوه تختنې لکوله . چې په هغې باندي غټې غټ لیکل شوی وو ”جونګړه“ اوس د دهه یو کور مکمل شوې وو او خه موده پس به دا کور د دهه د اولاد نه ډک شي . د انسان په سترګو کښې چې خومړه خوبونه وي . په هغې کښې بعضې پوره شي او بعضو باندي د دنیا د خلقو نظر شي او په کانه و ئې ورله اولی چې مات شي .

په دې وخت کښې چا د کانېږي ګزار او کړو . او په کانېږي باندي هغه د ”جونګړه“ والا تختنې ولکیده . ساجد چې په شا باندي او کتل نو

جونګړه

119

چېرته د بلي علاقې بد معاشان وو چې په لاس کښې چا چاقو او چا
لرکي نیولی وو.

يو بدمعاش اُووئې .

”دلته چې کوم ارشد نومې کس اُوسیبدی هغه زمونږد علاقې بد
معاش دې . هغه ستارور خنګه جور شو؟“
ساجد ورته په جواب کښې اُووئې .

”که جهګړه نه کوي نو ته هم رور چوبې دې شي .“

”خبرې مه زیاتوہ . دوئم بدمعاش اُووئې .“ مونږ نازو پیژنو هغه
یواډمه ده .“

ارشد یواډه غټه چاره په لاس راغلو او په غصه کښې نې اُووئې .
”که کوم یو بې غیرته ھما خور ینځame کړه نوهم دلته به نې ختم
کړم.“

ساجد هغه لاس اُنيولو . ”ارشد چاره اُغورزوہ . مونږ به جهګړه
نه کوو . او په دې باندې پوهه شه چې دا د بلي علاقې والا لکه د
غیرت مندو په مونږ باندې طنزونه کوي او محلې والا لکه دې
غیرتو زمونږ تماشه کوي . ھکه چې دا بزدله دي . زمونږ هیڅ هم

جونګړه

۱۲۰

نشی کولي . د دې دوجي ئې د بل ځائي اميدا دراغونښتي دي . ”
د محلې يو شريف سېرى اووئي . ” ساجد تهیک وائی . دا بدمعاشان

څوک دي ؟ او د کوم ځائي نه راغلی دي . ”

” د هر ځائي نه چې راغلی دي . ” بل سېرى اووئي . ” بدمعاشانوله
هم بدمعاشان رائی . موږله د دوې په مینځ کښې راتلل ندي
پکار . ”

ولې نه دي پکار ؟ هم هغه شريف سېرى اووئي . دا د محلې د عزت
خبره ده . که چيرته په موږد کښې د چا د ساجد نه ګيله وي .
نومونې به په خپلو کښې جرګه اوکړو او هغه ګيلې به ختې کړو . ”
د دءا داسي روغي خبرې آور پیلاو سره يو بدمعاش دءا له په مخ
سپیړه ورکړه . ”

ارشد په هغه بدمعاش راتټوپ کړي . او يو طرف ته ئې راخکلو .
بل په ارشد باندې رامنډه کړه نو ساجد هم مجبوره شو او په جنګ
کښې شامل شو . د محلې خلق يو خواه بل خواه تښتیدل . بنحو
کهرکۍ کهولاو کړي او تماسه ئې کوله . د ارشد په لاس کښې چاره
وړ بدمعاشان به ورله د یري نه راتلل . ساجد یوازي وو . بدن نه

جونګړه

۱۲۱

ئې وينو داري وهلي. هغه به بدمعاشان وهل او هم به ئې چغې وهلي.

”خی لابر شئ د دې ځائې نه دا خما کور دي . زئه به تر آخري سلګئ پوري د دې د حفاظت د پاره جنګيږم . اې خلقو تاسو ته دا ګيله ولپه ده چې ځما روستو ژوند خراب وو. تأسو زمونږدي حالت ته اوګوري چې د عزت ژوند د پاره څنګه ستاسود لاسه په وينوکښي ډوب يو.“

په دې وخت کښې ده یو بدمعاش ته سوک ورکړو او په شائې کړو. نوبل بدمعاش د شانه راغلو او په سرئې په ډانګي او وهلو. په ده ٻاندې چکر راغلو او د جونګړې په دروازه کښې راپريوتو. ارشد زر رامنډه

کړه او هغه بدمعاش ئې په چاره او وهلو. او بیا په بل پسې ورتاآ شولو. هغه بدمعاش زر په شا او تبنتیدو او ورپسې نور هم او تبنتبدل . ګل باز خان ورپسې د محلې تر آخري سره پوري کوتک په لاس منډي وهلي او هم دغه شان درې واپو پلار او ځامنو ډير په بهادری سره مقابله او کړه او میدان ئې صفا کړو .

ساجد په زمزموالی په مزا مزا پاسیدو . ڈکور ڈمخي ڈور په
درشل او دريدو ، په یو لاس ئى درشل اونيوه او بل لاس ئى ڈ
 محلې خلقو ته او خوحو او وي وئيل : اي زماڈ محلې پښتنو ! تاسو
 اوليدل چې زماپه کور دشنانو حمله او کړه او حمله ئې څکه او کړه
 چه ستاسو لاس وو ورسه . خومره ڈافسوس خبره ده چې تاسو
 زماڈ بي عزتی د پاره ، ڈخپلي محلې ڈيو ورور ڈبریادئ ڈپاره
 ڈ بهرنه زما دشنان را وستل او زه ئې په کوريې عزته کرم . دا
 ولې ؟ اخرزماخه قصور ، خه ګناه او خه جرم دي ؟

تاسو ټولو ته پته ده چه زماپه ڈې دومره لویه دنیا کښې څوک
 وو ؟ . په معاشره کښې زما هیڅ هيٺیت او عزت نه کيدو . ڈخپل
 هيٺیت او عزت جوړولو ڈپاره یوه بې لارې بودی او یو بدکرداره
 بودا م خپل مور پلار جوړ کېل . هغوي له م ڈيو تابعدار ټوي مينه
 ورکړه چې په بدله کښې هغوي ماله ڈمور پلار مينه راکړه . یو
 بدمعاش او وران کار ټوان م ډور کړو او هغه م نیغې او سې
 لارې ته دراوستو کوششونه او کېل . یوه ډمه م خور کړه او ڈحیا په

جونګړه

۱۲۳

لوپتنه کښې مِ پته کړه . چې د اټول ڈبدو نه توبه ګار شول او ټول
په روز ګار کړې شونویا مِ یوه د اسې جینع واده کړه چانه چې د
واده په ړومېئ شپه خپل خاوند کالی او روپیئ لوټلونه پس
تبنتیدلې وو . هغه ناوې چې ټوله شپه ئى ڈخپل خاوند ڈراتلو
قدمونه شمارل خو هغه رانځې نو .

ای زما د محلې پښتنو ! ما د معاشرې ټول هغه کسان راغوند
کړل او د مور ، پلار ، رور او خور په مزی م او تړل کوم چې زما
غونديې بې اسرې ، بې حیثیته او بې وسه وو ما هغوي ته ڈرونډ
تیرولو یوه صحی لاره نه صرف په ګوته کړه بلکه هغوي ټول مِ د
ګوتي نه او نیوں او په نښتنو
پاپلې مِ هغوي ڈقدم او چنولو جو ګه کړل . آیا دا جرم دي ؟ ګناه ده
که دا جرم وي ، که دا ګناه وي نوزه به چرې هم دي نه توبه ګار
نشم . زما کوريو مثالۍ کور دي . زما جونګړه یوه مثالۍ جونګړه
ده . راھئ چې ټول په شريکه یوه د اسې دنیا را جوړه کړو چې هغې
کښې د معاشرې هر یو بې وسه او پریوتوی کس ته پوره پوره حق
حاصل شي او چې هغې کښې ڈنفرتونو یوئین نه وي بلکه اخلاص

جونګړه

۱۲۳

وی ، مینه وی ، ایشار او همදردی وی چې هغې کښې ڏقومیت ،
قبیلې او ذات پات د نفرت نظریې نه وی او چې کله هریو کور
کښې دا سې مینه محبت شروع شی نو بیا به ټول وطن یو مُتې او یو
آواز وی . دا عین پښتو اودین اسلام دې
بلقيس دناؤې په سره جوره کښې ڏپردي شاته هغه سره په خوا
کښۍ جخته ولاړه وړ په خپلو سرو منګلو او سره بنارسی نې ڏ هغه
د بدن سره وينه اوچوله او چې کله هغه خپل تقریر ختم کړو نو د
لاس نه نې او نیوو ، او کور ته نې دننه کړو .

سلیم راز

دیوی معاشری و کپی د آدب په
ذریعه ڈیوبل په تجربو کبni
شاملیبri او شور ترے اخلى.
په یو مخصوص دور او یوہ
مخصوصه علاقه کبni ڈ
او سیدونکو یوبل سره تعلق

ایاں ہر سرکنے مے

رشته، ربط، ضبط، او دژوند تیرو لو عمل معاشرتی ژوند بلے شی چه په
معاشرہ او سماج یا سماجی وجود باندے یادیبri ڈ او سیدونکو سماجی شورئی
عکاسی کوی. دغه شان سماجی شور دانسانی خیالاتو، تصوراتو، افکارو او
نظریاتو نوم دے یعنی سیاسی، معاشی، معاشرتی، قانونی منہمی او فلسفیانہ
افکار، سائنس، ادب او نور علوم فنون دسماجی شور مختلف شکلونه دی او
او دخپل دور داظھار و سیلی یا ذریعی دی. چونکه ادب په معاشرتی ژوند کبni
پیدا کبیری او دمعاشری افراد یو تخلیق کوی ھکه نو ژوند او معاشری سره
دیر ژور قریبی تعلق لری او ھکه دمعاشری نه پیلیدے نہ شی. او ھکه شاعر
ادیب دقوم ذهن ژبه او نظر گتلے او بلے شی. او ھکه ددوی نه په ځائے دا
طبع کیدے شی چه ڈ ملک او قوم اجتماعی مفادات عصری رجحانات او قومی
ترجیحات باید په نظر کبni او ساتی او دخپل فکراو قلم په ذریعه دخلقو ڈھنی
تریت او فکری رہنمائی وکری او په معاشرتی ژوند کبni خپل منصبی کردار
ادا کمی.

سلیم راز

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library